

ČÍSLO 21 | DUBEN 2018

KOLEM KAMEN

www.kolem-kamen.cz





Brunner KFR 25



Kolem kamen
časopis pro ty, kteří to s topením myslí
opravdu vážně

čtvrtletník
číslo 21, vychází 10. 4. 2018
ISSN 2464-7527
MK ČR E 21836

Vydává
Spolek na obnovu tradičních řemesel
Dvory nad Lužnicí 87
378 08 Dvory nad Lužnicí
IČO: 03390578
zapsáno ve spolkovém rejstříku
vedeném u Krajského soudu v Českých
Budějovicích v oddílu L, vložce číslo 6499

šéfredaktorka
Jitka Pokorná

vedoucí vydání
Petra Jánská

asistentka redakce
Eliška Pokorná

jazyková redakce
Radka Šímová

spolupracovníci redakce
Karel Blažek, Igor Bubeníček, Hannes
Eilig, Marta Jastrebnická, Petra
Sedláčková, Růžena Srbová

grafická úprava a sazba
Michal Jánský

tisk
Tiskárna PROTISK České Budějovice

www.kolem-kamen.cz
redakce@kolem-kamen.cz



Ať žije republika!

Text | Jitka Pokorná
Foto | Kateřina Blahová-Bliss

Unás v Čechách vstupujeme do osmičkových roků vždy s lehkým mrazením, neboť nikdy ne-
tušíme, co se zase stane. Nejinak je tomu i letos a já jen pevně věřím, že to nejstrašnější se nám stalo hned v lednu a dál už nás čekají jen samá pozitiva a sociální jistoty.

Jak už jsem psala v minulém čísle, člověk musí přikládat do kamen i v době, kdy se kácejí trůny. Proto si v jarním čísle můžeme klidně zavzpomínat na období první republiky a zároveň se nezpronevěříme hlavnímu poslání našeho časopisu, kterým i tentokrát bude téma topení. Člověk, ať už je to monarchista, republikán nebo něco ještě horšího, má totiž jednu trvalou vlastnost. Jakmile zaduje severák a teploty klesnou k nule, už se ohlíží po nějakém tom kusu dřeva, aby jej vložil do kamen, škrtl sirkou a užil si slastný pocit, že je v suchu a v teple, zatímco za okny se čerti, případně jiná havěť, honí tak, že by psa nevyhnal. Stává se ovšem, že bývá za tento alibistický pocit řádně vytrestán, když dveře náhle vykopne nějaký ten milicionář a vyhodí jej ven na mráz.

Já už patřím ke generaci, která zná první republiku jen z knih, starých filmů a občasných povzdechů naší babičky: „Jo, to za první republiky...“ Ona to určitě nebyla zase taková selanka, ale když to srovnám s tím, co přišlo potom, asi se jí nemohu divit, že s láskou vzpomínala. Pokud jsme se o první republice učili ve škole my, tak nám byla soudružkou učitelkou předestřena jako temné období našich dějin, plné úpíků a hladovějících proletářů, zebračenek a hladových bouří. Prostě druhý extrém. Já bych řekla, že když si škrtne všechny ty současné technologické vymoženosti, bylo to asi hodně podobné současnosti. Někdo

měl štěstí, někdo smůlu, někdo práci vymýšlel a druhý do ní chodil, jedni byli spokojenější, druzí méně, ale, stejně jako dnes, všichni měli pocit, že by se klidně mohli mít lépe.

Vraťme se raději ke kamnům. I když 20. století znamenalo ve vývoji topení obrovský skok, vybrali jsme jako téma čísla jednu opravdovou stállici. Sloupová kamna tehdy zdobila nejen jeden salón a my kamnáři jsme opravdu rádi, že se řada modelů dožila ve zdraví dnešní doby a že se „sloupovky“ vracejí do současných interiérů ve stále větší míře, byť často jen jako sekundární zdroj tepla. Sama doma jedny mám a mohu vám říct, že bych neměnila. I teď je mám za zády a řekla bych, že i díky tomu mi prsty běhají po klávesnici tak nějak snáze.

Pohodlně se usadte, samozřejmě nejlépe u kamen, a pojďte se s námi vydat za příběhem sloupových kamen a první republiky. Projdeme se Pražským hradem, navštívíme prvorepublikovou vilu, ochutnáme něco z jídelníčku prezidenta Osvoboditele, zavzpomínáme na fenomén letních bytů, vzestup umění a řemesel a samozřejmě si ukážeme i současné trendy a novinky v topení pro rok 2018.

Bude to cesta dlouhá. Věřím, že vám nový formát časopisu padne lépe do ruky a že se budete bavit stejně jako my, když jsme toto číslo dávali dohromady. Alespoň na chvíli nám to dalo zapomenout na fakt, že vůni pečených candátů a tvarohových buchet v hradní kuchyni vystřídal, jak už jsme ostatně u nás v Čechách zvyklí, neodbytný odér do octa nakládaných buřtů s cibulí.

Přeji vám krásné jarní čtení.



Sloupová kamna

aneb klasika, která se nikdy nepřejí

Text | Hannes Ellig

Foto | Brunner, Spartherm, archiv

Období první republiky má pro nás i dnes takové zvláštní kouzlo a těžko to bude jenom z nostalgie po době, kdy se nově zrozená československá společnost stavěla podle masarykovských ideálů. Celé řadě z nás se možná dnes zdá, že problémy, které se řešily dříve, byly méně komplikované a z dnešního pohledu vlastně jednoduché. Všechno bylo takové přímější, jasnější a čistší. Lidé si tolik nehráli na něco, co nebyli, a méně se lhalo. Abychom se této časem idealizované době alespoň vzdáleně přiblížili, tak hledáme, co bychom mohli mít společného, v čem bychom se mohli přiučit.

V našem oboru, tedy v kamnářství, máme s první republikou hmatatelnou paralelu. Jsou jí sloupová kamna. A protože jarní číslo je věnované právě tomuto elegantnímu období před sto lety, rozhodli jsme se zaměřit právě na to, co bylo v té době nejvíce v módě. Stejně tak jako se nosily baloňáky a klobouky, stavěla se sloupová kamna. Zároveň je ale pravda, že i taková, řeklo by se, prostá věc je dnes mnohem komplikovanější, než byla dříve. A to přesto, že se dnešní sloupovky mnohdy od těch sto let starých na první pohled skoro neliší.

Postavit si sloupová kamna mělo za první republiky jiné důvody, než je tomu dnes. Hlavním z nich tehdy bylo, že kamna volně stojící v prostoru mají mnohem větší teplosměnnou plochu než kamna namáčknutá do rohu místnosti. Na rozdíl od současné praxe byla dříve kamna stavěna téměř vždy s vyzdívaným ohništěm, tedy jako kamna sálavá. A to je pak každý čtverečný decimetr, který se rozežřeje, sálá, a tedy i topí, znát. Dalším pádným důvodem, proč byla sloupová kamna tak praktická, byl fakt, že kamna nemohla být přilepena přímo na zdi. Ty totiž v minulosti obsahovaly poměrně často hořlavé materiály, nicméně lidé zároveň v té době ještě neuměli vyrobit kalciumsilikátové desky, které by zdivo budov správně odizolovaly.

Typickými prvorepublikovými sloupovými kachlovými kamny byly takzvané „tahovky“. V měšťanských domech bychom tato kamna našli prakticky v každé

místnosti. Typicky měla úzká ohniště s roštem a cesta kouře byla směřována vodorovně anebo vzhůru. Vodorovná patra byla oddělena čtvercovými otvory, nebo lépe řečeno průhledy, které opět zvětšovaly teplosměnnou plochu kamen. Často se tyto otvory zakrývaly větracími kachli nebo byly používány řekněme ke gastronomickým účelům. Pokud kamnář nad ohniště nedal šamot, ale litinový plát, bylo možné v prvním patře nad ohništěm docela snadno uvařit čaj. V dalších patrech se čerstvě uvařený čaj udržoval teplý nebo se tam například sušily léčivé byliny. I když byla konstrukce mnohých tehdejších kamen podobná, co se týče vnějšího vzhledu, byla kamna velice rozmanitá. O této široké škále různých vzorů a ornamentů se pak ostatně dočtete i v tomto čísle.

Dnešní sloupovky mohou být také velmi odlišné model od modelu, a to nejenom co se týče dekoru, ale například i co do vnitřní konstrukce. Prvkem, který ale zůstal stejný jako kdysi, jsou vyzdívaná šamotová ohniště. Jediným rozdílem je, že dnes si zákazníci obvykle přejí prosklená příkládací dvířka, a kamnář tak zpravidla doporučí bezroštové ohniště. Normy, které určují maximální možnou koncentraci oxidu uhelnatého a podíl jemných prachových částic ve spalínách, také hovoří jasně pro tento typ ohnišť. Ten navíc zajišťuje i vyšší spalovací teploty, a tím pádem kvalitnější a čistší hoření. V naší republice jsme stále ještě k individuálně stavěným ohništím poměrně tolerantní, ale leckde



Sloupová kamna patřila do každého salónu. Děkujeme **Prácheňskému muzeu v Písku** za umožnění focení v interiéru Památníku Adolfa Heyduka, bytě pootavského slavíka, který se dochoval v nezměněné podobě do dnešních dnů a hercům divadelního spolku **Prácheňská scéna**, že pro nás vytvořili dokonalou iluzi prvorepublikové rodiny.



Realizace **kamnáře Petra Sedláka**,
kachle K&K POKER, typ Vodolenka



Současná nejmodernější technologie **Brunner** HKD

v zahraničí už je nutné používat do kachlových kamen pouze typizovaná ohniště odzkoušená ve zkušebně, ke kterým je možné doplnit tahový systém odpovídající výpočtu podle příslušných norem. Individuálně stavěné šamotové (a dnes často i žárobetonové) tahové systémy využívají buď vertikálních, nebo horizontálních tahů, které vždy musí být na každém místě čistitelné. Stejně jako kdysi tedy najdete na dnešních tradičně stavěných sloupovkách čisticí špunty, které je nutné čas od času otevřít a tahy vyčistit. Dnes naštěstí k tomuto účelu velice dobře poslouží vysavač s odlučovačem nečistot, dříve ale byla nevhodnější pomůckou husí peroutka.

I tahové systémy a ohniště se ale dočkaly v průběhu století určité revitalizace. Velice často se dnes do sloupovek zabudovává litinová kamnová vložka, která má na sobě nasazený žárobetonový tahový systém ve tvaru prstenců. Těmito prstenci, které plní funkci akumulací hmoty, prochází spaliny a odevzdávají svoji tepelnou energii. Prstence vlastně přebírají funkci tahového systému. Jejich nespornou výhodou je kromě snadné montáže i bezproblémová čistitelnost, a nejsou tak nutné čisticí otvory. Prstence totiž vyčistíte spirálovitou štětkou jednoduše přímo z ohniště. Popravdě řečeno ale ani tato modifikace akumulace neznamenala z pohledu historie až tak zásadní posun.

Tímto výrazným krokem kupředu, avšak už ne z prvo-republikového soudku, jsou až teplovodní topidla. Při zachování vzhledu sloupových kamen tak dnes můžete mít doma zařízení, které vám ohřeje vodu do sprchy, vytopí podlahové topení i rozpálí radiátory. A navíc, pokud nebudete litovat investice do pár teplotních čidel s příslušenstvím, za vás veškerou regulaci převzme automatický řídicí systém s naprogramovanou optimální spalovací křivkou. Vy se budete jen kochat pohledem na dotykový displej a přikládat dřevo. Nutno ale dodat, že - na rozdíl od současnosti - teplovodní topidla nebyla v minulosti až tak moc populární. Voda se totiž brala spíše jako chladič a před příchodem ústředního topení, které bylo ve 20. letech ještě stejně v plenkách jako nová republika, lidé ještě moc nemysleli na to, že by vlastně voda mohla i vytápět.

Popravdě řečeno před sto lety lidé nijak obzvlášť neholovali ani teplovzdušnému vytápění, které je dnes sice již na ústupu, ale stále ještě běžné a jako způsob vytápění na chalupách i velice oblíbené. Je to konec konců nejrychlejší možný způsob, jak vytopit na kost promrzlou budovu. Přijet v zimě na chalupu, kde máte jen těžké akumulací sálavé topidlo, je svým způsobem sebevražda. Pokud ale máte v chalupě teplovzduch, mrznete obvykle „jenom“ 24 hodin. To je totiž přibližně doba, kterou potřebujete na naakumulování tepla do promrzlých zdí. No, a i takovéto rychlotopidlo můžete mít na chalupě v tradičním vzhledu sloupových kamen.



Motiv Lenner se vrací do módy, zde na realizaci sloupových kamen z jindřichohradeckého **kamnářství Fiala**

Za uplynulé století se však u sloupových kamen nezměnila pouze vnitřní konstrukce. Vývoj šel kupředu i co se týče vnějšího vzhledu. Sloupová kamna se v minulosti zdobila vždy keramickými kachli. Střídal se barvy, dekory, rozměry i tvary říms a korunek, ale kamna bez kachlů byste hledali těžko. Dnes se setkáváme se sloupovými kamny naštukovanými, kovovými, obloženými kamenem nebo z pohledového betonu. Ten je v poslední době v interiérech velice oblíbený. Celá řada výrobců dokonce dodává betonové nebo spíše žárobetonové stavebnice, ze kterých je možné sestavit sloupová kamna za několik hodin. O takové rychlosti se dávným kamnářům, kteří se lopotili se šamotem a kamnářskou hlínou, jistě ani nezdálo.

V poslední době zároveň zaznamenáváme trend, kdy se kamna používají jako dělicí prvek obytného prostoru. Nejčastěji se staví mezi kuchyní a obývacím pokojem, které stále častěji tvoří pouze jednu místnost. Tato kamna potom ale nebývají vysoká a štíhlá jako ta výše popisovaná. Bývají nízká a široká. Jsou to v podstatě

takové sloupovky, které si lehly. U takových kamen se tahový systém neumísťuje nad ohniště, ale vedle něho. To má tu výhodu, že může být mnohem těžší a robustnější. Taková kamna pak mohou díky svému tahovému systému interiéru zajistit větší teplo a zároveň vydržet hřát výrazně déle.

Ve zkratce tak můžeme říct, že sloupová kamna jsou hezkým příkladem toho, jak se řemeslná výroba posouvá stále dopředu. Jelikož takové výrobky, jako jsou například kamna, „žijí“ v bezprostřední blízkosti lidí, je nutné, aby se přizpůsobovaly jejich životnímu stylu. Zároveň je ale také zajímavé sledovat, jak se různé kultovní a retro nápady vrací do praxe v jakýchkoli módních vlnách. Díky moderním technologiím se navíc můžeme od našich předků inspirovat, ale technologii a vlastně i design posunout zase o úroveň dál. Prostřednictvím toho se pak řemeslo pořád vyvíjí, zůstává živé a lidé si mohou dopřát takové výrobky, které odpovídají jejich požadavkům i současnému vkusu.



Moderní variantu sloupových kamen dnes například nabízí bavorská firma **Brunner**. Na obrázku model BSO.



Sloupová kamna, která si lehla. Kamnová vložka **Brunner**, keramika K&K POKER Bechyně.

Krby a styl?

Na kávě v pražské firmě Krbystyle

Text | Jitka Pokorná
Foto | Krbystyle, s.r.o.

David Košar a Patrik Šubrt jsou dvě jména, která stojí za pražskou kamnářskou firmou Krbystyle. Značku si vybudovali na moderních stylově čistých krbech. Za sebou mají úctyhodné stavební skóre a jejich realizace najdete v celé řadě interiérů – od moderních loftů po pražské vily. Abychom odhalili, kde berou kluci inspiraci a v čem spočívá jejich vytríbený styl, potkali jsme se s nimi v jejich prodejně na Smíchově.

Káva už je na stole, showroom příjemně vytopen, za okny na ulici duní smíchovský ruch a shon, ale tady vládne klid a řád. Ostatně stejný, jaký na vás dýchne z fotografií jejich realizací. Smysl pro detail mají oba pánové v krvi. To se pozná už podle porcelánových hrníčků, které nás při rozhovoru hřejí do rukou.

Než padne obligátní otázka, jak vás dva dala záliba ve stavění krásných moderních krbů dohromady, jak se máte?

Děkujeme za optání, máme se dobře. Po několika letech podnikání jsme si řekli, že si nebudeme na nic stěžovat a i ty horší věci budeme brát s nadhledem a optimisticky. Je to možná i tím, že trochu stárneme.

No a teď tedy ta o tom, kde se vzala ta společná idea vytvořit značku Krbystyle?

S Patrikem jsem se potkal v jedné firmě, kde jsme spolupracovali několik let. Já jsem se poté rozhodl z firmy odejít a hledat štěstí jinde. Po 3 letech v jiném oboru jsem se opět dostal k návrhu a realizaci krbu svého kamaráda a to mě přivedlo k myšlence vrátit se zpět ke kamnářskému řemeslu. Vzpomněl jsem si na svého kamaráda z bývalé práce, dal jsem s ním

oběd, seznámil ho se svým záměrem vybudovat firmu a on s tím souhlasil.

Šli jsme do toho společně s tím, že to budeme dělat trochu jinak. Bylo to tuším pět věcí, na kterých nám moc záleželo – showroom, detaily, architekti, pracovní prostředí, zaměstnanci.

Máte moc pěkně, čistě a trendově zařízenou prodejnu, věřím, že se vám tu dobře pracuje. Myslíte si, že je důležité investovat nemalé finance i úsilí do prostoru, kde se scházíte se zákazníky? Nestačily by vám už jen dobré reference, kterých máte rozhodně mnoho?

Řekněme si to na rovinu, prostor hodně ovlivňuje váš pocit. Pokud se u nás zákazník cítí dobře a líbí se mu naše prezentace, tak nám věří a o to nám jde. Vždy se snažíme, aby první schůzka proběhla na prodejně. Osobně máme rádi, když můžeme jít do restaurace, kde dobře vaří, ale pokud se tam necítíme dobře, tak se tam nevrátíme. Prostě potřebujeme, abychom se tam cítili fajn. V našem showroomu prezentujeme to nejlepší na trhu a klientovi je třeba veškeré přednosti ukázat, pohovořit s ním o jeho potřebách tak, aby výsledek nebyl dobrý, ale vynikající.



Krb s plynovým topeništěm DRU Metro 100XT/3 v ocelovém obložení, kamenný obklad, zakázková výroba výdechové mřížky.



Nedávno jste si zde postavili sloupová kachlová kamna Favilla, což je trochu jiný styl, než běžně realizujete. Tématem tohoto čísla jsou právě sloupová kamna. Proč si myslíte, že i taková kamna opět v dnešní době zajímají vaše zákazníky?

Je to trochu experiment, jsme docela zvědaví, co na to lidé řeknou. Ale faktem je, že dobrými sloupovými kamny v podstatě nemůžete v interiéru udělat škodu. Výhodou je i rychlost stavby a malá prostorová náročnost.

Vnímáte celkově nějaké trendy v kamnařině? Co bude podle vás v následujících sezónách v módě?

Poslední dobou se zvyšuje poptávka po plynových krbech, přece jen odpadá spousta starostí a obsluha je jednoduchá. Představte si, že přijdete z práce v osm večer, otevřete láhev vína a chcete si udělat pohodu u krbu. Stačí zmáčknout pouze tlačítko a už to jede.

Často spolupracujete s architekty a designerskými studiemi. Jak se vám daří skloubit vizuální pojetí

architekta s požadavky kamnáře? Musí často obě strany přistoupit ke kompromisu?

K architektuře máme oba velice blízko a vždy se to snažíme vymyslet tak, aby se koncepce architekta převtělila do reálné stavby. Architekti, se kterými pracujeme delší dobu, nám zašlou jen skicu a na konkrétní podobě už pracujeme sami.

Existuje něco, co jednoho nebo naopak druhého z vás při této práci baví více? Máte práci nějak rozdělenou?

Každý pracujeme od začátku návrhu až po předání díla klientovi samostatně. Ve většině případů ale spolu diskutujeme, snažíme se na to dívat ze dvou úhlů a vnášet do toho dva pohledy.

David: Mě nejvíce baví vytvářet návrhy, vymýšlet design krbů a pracovat s architekty nad jejich návrhy. Patrik: Mě naopak fascinuje ta celková komplexnost, každý klient a každá zakázka je jiná. Největší radostí je potom spokojený zákazník, který se i po čase rád zastaví na kus řeči a kávičku.



Krb na vnějším rohu, topeniště **Spartherm** Mini 2LRh - 4S, ocelový úložný box na dřevo, zakázková výroba rohových mřížek



Třístranně prosklený krb s topeništěm **Spartherm** Arte 3RL-100h- 4S v dřevěném obložení s lavicí



Plynový krb **DRU** Metro 100XTL, kamenný sokl Nero Assoluto v úpravě antik, betonová stěrka

Kde berete pro své realizace inspiraci?

Asi bychom řekli, že je to právě ta spolupráce s architekty nad zajímavými projekty.

Oba dva máte rodiny, malé děti, hodně času trávíte na cestě mezi Prahou a svými domovy. Máte čas odpočívat? Co vám dodává energii?

David: Mně osobně dobíjí baterky děti, sport a pobyt v přírodě, hlavně na horách.

Patrik: Volný čas se snažím trávit co nejvíce s dětmi, které mi dělají radost, a společně při sportu a cestování dochází k příjemnému odreagování.

Vybudovali jste úspěšnou značku. To se zdaleka nepovede každému. Když ale po těch letech víte, co všechno to obnášelo, co byste poradili těm, co s řemeslem teprve začínají?

Hodně trpělivosti, vydržet, i když se zrovna nedaří, a nesejít z cesty, kterou si člověk na začátku určí.

Co byste dělali, kdybyste nestavěli krby a kamna? Je nějaká jiná profese, která by vás bavila?

David: Já bych se pohyboval mezi stavebnictvím a architekturou.

Patrik: Stavitelství mi už od školy přišlo jako velmi zajímavý obor, jsem moc rád, že se tomu mohu věnovat, a určitě bych neměnil. Krby a kamna jsou navíc obor, který vytváří ten dokonalý domov.

Krbystyle prodejna:

Klicperova 10, 150 00 Praha Smíchov
Po, St, Pá 10:00 - 12:00 a 13:00 - 18:00
Út, Čt 10:00 - 12:00 a 13:00 - 20:00
Schůzku je dobré si domluvit předem.

David Košar

tel.: +420 725 500 009, kosar@krby-style.cz

Patrik Šubrt

tel.: +420 722 600 009, subrt@krby-style.cz



krbY MetAx

POHODLÍ, KTERÉ MÁTE RÁDI – PLYNOVÉ KRBY

Vzorková prodejna METAX KRBY s.r.o

Náměstí 28. října 1105/18, 602 00 Brno

tel.: 516 431 093 | e-mail: krby@krby-metax.cz | www.krby-metax.cz

Rádi vás přivítáme na naší prodejně, kde máme vystaveno několik krbových i kachlových kamen a krbových vložek, včetně příslušenství pro jejich bezchybné fungování. Můžeme se pochlubit i funkčním hořícím vzorkem kachlového krbu s krbovou vložkou pro teplovodní systém a funkčním hořícím vzorkem kachlového sporáku.

KRBYP**ELANT**

KRBYP ELANT s.r.o.

U Stadionu 1190

434 01 Most

+420 476 703 180

info@krbypelant.cz

www.krbypelant.cz



Hardtmuth

Co má topení společného s tužkami?

Text | Jitka Pokorná

Foto | Milan Binder, Lobkowicz Collections, o.p.s., archiv redakce

Když se řekne Koh-i-noor, tak se každému jistě vybaví vůně čerstvě ořezané tužky. Dětem pestrobarevné sady pastelek. Čím byly větší a barevnější, tím lepší! Co vzbuzovaly závisť! A což teprve, když si dítě přineslo do školy sadu čítající více než 12 barev! U umělecky nadané části populace Koh-i-noor byl a je symbolem pestré škály potřeb, které jsou prostředkem k vyjádření jejich uměleckého záměru. Ale to, že se ve věhlasné českobudějovické továrně vždy nevyráběly jen tužky, ale i kachlová kamna a kamenina, je už věc známá jen odborníkům či milovníkům starožitností.

Pojďme tedy společně nakouknout do historie a zjistit, kdo za celým velkolepým úspěchem této firmy přetrvávajícím do dnešní doby vlastně stojí. Její zakladatel byl Josef Hardtmuth, syn nemanjetných rodičů, kterému se dostalo jen nejnútnejšího vzdělání. Ve třinácti letech nastoupil ke svému strýci do učení, kde se stal zedníkem a kameníkem. Po vyučení následoval svého strýce, který se přestěhoval do Vídně, kde mladý Josef získal kreslířské dovednosti a doplnil si teoretické znalosti, které mu základní vzdělání neposkytlo.

Když byl jeho strýc pověřen knížetem Aloisem z Liechtensteinu, aby provedl stavbu paláce ve vídeňské Herengasse, navrhl mladý Josef Hardtmuth průčelí této budovy. Po smrti strýce se Josef stal lichtensteinským knížecím stavitelem. Otisk jeho umu můžeme najít na knížecích panstvích ve Valticích, Břeclavi, a především je jeho dílem všem tak dobře známý minaret v Lednici.

Ale nebyl by to Josef Hardtmuth, aby se spokojil jen se slávou v oboru stavitelství. Jeho kreativní duch, cílevědomost a pevná vůle slavily úspěchy i na poli technických výzkumů, které zasáhly mnohá odvětví.

Velký úspěch slavil s vynálezem nového surovinového složení hmoty k výrobě keramického nádobí, které-

mu se začalo říkat vídeňská kamenina. Toto nádobí v nejčastěji modrobílém dekoru nahradilo tehdy velmi moderní, ale dosti drahé porcelánové a fajánsové nádobí dovážené z Anglie. Velikou předností vídeňské kameniny byla nejenom cena, kvalita srovnatelná s porcelánem, ale hlavně vynález glazury bez obsahu oxidů olova a cínu, které mohou být zdraví nebezpečné. Nezůstalo ale jen u kameniny. Vyráběl i chemické nádobí a nové žáruvzdorné cihly. V roce 1808 přišel vynález tuše, za dva roky se pustil do výroby pemzy. Dále následovala výroba neapolské žluti, která co do barevnosti a trvanlivosti předčila tu původní. Zahájil produkci kameninového potrubí určeného pro drenáže a vodovodní kanalizaci.

Bezesporu ale největším a nejznámějším vynálezem Josefa Hardtmutha byla umělá tužka. Do tohoto vynálezu se k psaní používala tuha z Anglie, která se rozřezala na tyčinky a vkládala se do dřeva. Při řezání tuhy však docházelo k velkému prořezu, a tudíž odpadu. Tyto tužky byly v té době dosti drahé. Říkalo se, že na projektu není nejdražší práce architekta, ale právě cena tuhy, kterou byl vypracován. K výraznému zlevnění výsledného produktu dospěl tak, že mletou tuhu mísil s různým množstvím jílu. Vzniklou směs pak páčil na různé teploty, a tak získal rozličné směsi



Tato zachovalá kamna Hardtmuth jsou součástí Lobkowiczských sbírek, zámek Roudnice nad Labem



téměř libovolné tvrdosti. Tato metoda výroby se vlastně při výrobě tužek, i když technologie výroby prošla jistě mnoha změnami, používá dodnes.

Svou továrnu na výrobu kameninového nádobí si Josef zařídil ve Vídni již v roce 1790. V roce 1802 připojil továrnu na tužky, hrudky a černé křídly. Po jeho smrti se vedení ujala manželka Elisabeth, se kterou měl dva syny, Ludwiga a Carla (L.&C. Hardtmuth).

A právě Carl Hardtmuth, který po smrti rodičů převzal vedení závodu, rozhodl o tom, že se výroba přesune do Českých Budějovic. Důvodů bylo hned několik. Ve Vídni se v té době potýkali s nedostatkem pracovních sil a nebyl k dispozici vhodný pozemek pro stavbu nové továrny. V neposlední řadě i fakt, že všechny suroviny k výrobě se musely dovážet, nahrál stěhování do jižních Čech. Během necelých dvou let byla v roce 1848 dokončena zcela nová velká továrna za Českými Budějovicemi. Tam byl v okolí dostatek dřeva, nedaleko naleziště grafitu a jílů a hlavně levná pracovní síla. A navíc ideální poloha pro spojení se světem!

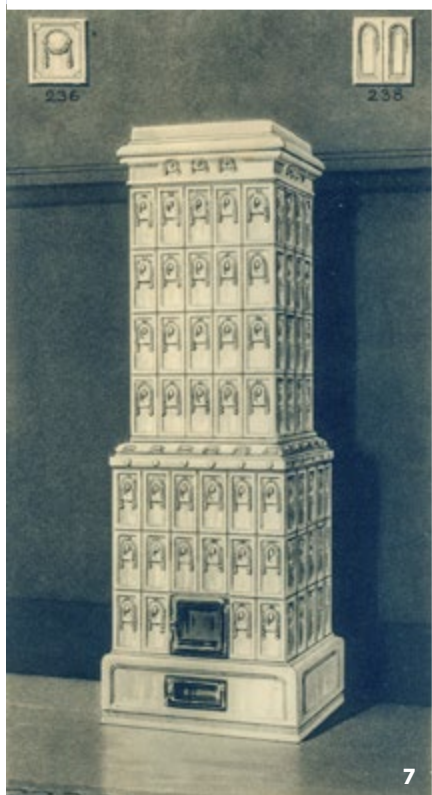
Největší oporou Carla byl jeho syn Franz von Hardtmuth, kterému se dostalo nejlepšího vzdělání ve Vídni, Londýně a v Berlíně. Za éry Franze zažívala firma ohromný rozmach, a tak se na začátku dvacátého století stává největší tužkárnou na světě. Na počest žluté tužky s označením 15000,



5

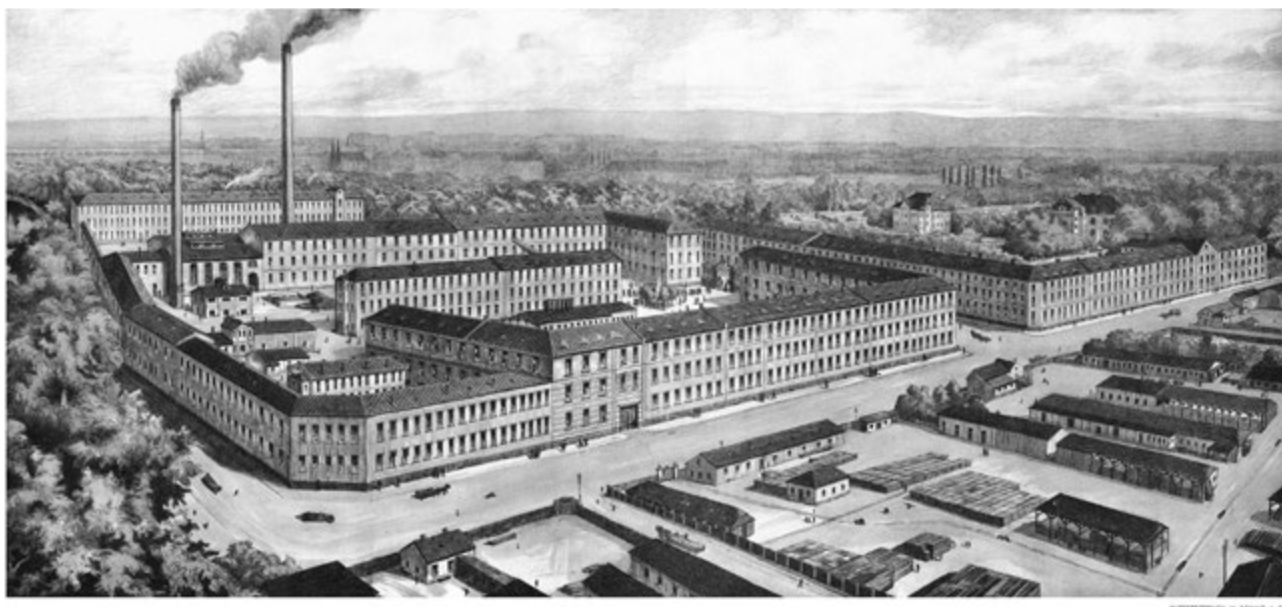


6



7

1. Kamna Hardtmuth z Lobkowiczských sbírek, zámek Roudnice nad Labem.
2. Terina s víkem a mísou. Bílá kamenina. Tištěný dekor v kobaltové modré barvě – hustý vzor rozvilin a drobných kvítků (typický pro firmu Hardtmuth). Vtlačená značka 12/Hardtmuth/861/3.
3. Horní dekorativní kamnový kachel firmy Hardtmuth. Kamna byla umístěna v Českých Budějovicích v Eggertově vile a toto je jediné, co se z nich dochovalo.
4. Titulní strana reklamního katalogu firmy.
5. Dvoudílný model kamen. Kamenina zeleně glazovaná, s hnědým plastickým dekorem. Na zadní straně vtlačená značka: Offenfabrik L & C Hardtmuth.
6. Kachlová kamna firmy Hardtmuth hnědě glazovaná se secesním dekorem. Ve spodní části jsou kamna složená z 10 dílů a v horní části z 12 dílů. Kamnům zřejmě chybí horní dekorativní kachel.
7. Ukázka katalogového listu firmy Hardtmuth.
8. Rytina továrny Koh-i-noor, kolem roku 1930.
9. Boční strana kachle s razítkem výrobce: OFENFABRIK VON L&C HARDTMUTH.



“KOH-I-NOOR”
BLEISTIFTFABRIK
L. & C. HARDTMUTH
B.-BUDWEIS
GEGR. 1790.

8



9

pojmenované po žlutém diamantu, dostává firma jméno Koh-i-noor Hardtmuth.

Právě Franz rozšířil továrnu v roce 1872 o výrobu kamen. Ročně se jich zde vyrábělo 10 000 -15 000 kusů. Od 40. let 19. století se stává firma L.&C. Hardtmuth jejich největším výrobcem. Kvůli snazšímu dovozu surovin z Karlových Varů byla produkce keramiky v roce 1893 přeložena do Podbořan. Zde se vyráběly glazované obkladačky, vany, kachlová kamna, krby a sporáky. Keramické výrobky této firmy se vyvážely například i do Turecka nebo do Egypta. Na přelomu 19. a 20. století firma zaměstnávala přes 200 dělníků. Koncem 19. století pozvolna mizí dílenská výroba kachlů a nahrazují ji výrobky vyráběné sériově. Ty konkurují hlavně svojí příznivější cenou, na kterou má veliký vliv zavedení strojní výroby. Kachlová kamna se tak dostávají do interiérů prakticky všech společenských skupin.

Kachle z továrny Hardtmuth měly světlý střep, na zadní straně byly opatřeny číslem a razítkem výrobce. Jejich velmi kvalitní glazury byly nejčastěji bez haarrissu a jejich tehdy velmi oblíbená bílá glazura se vyznačovala vysokým leskem.

Na kuchyňských kamnech a obkladech se začínají objevovat keramické obtisky, složitější dekory jsou stále malovány ručně, používalo se i zlacení. Z dochovaných vzorníků máme dnes poměrně dobrou představu o výrobním programu této firmy. Zachovaly se i malé glazované repliky jejich kamen, které sloužily pro lepší představu zákazníka, ale také jako učební pomůcky. V sortimentu se nacházely jak originály, na kterých se podíleli i významní umělci, tak přesné kopie historických kamen.

Na rozdíl od výroby světoznámé tužky, která přečkala druhou světovou válku, útek majitelů do ciziny, znárodnění a totalitní období, výroba kachlových kamen byla definitivně v Podbořanech ukončena roku 1946 znárodnovacím dekretem.

Dnešní generace může tato kdysi tak slavná kamna obdivovat už jen na zámcích u nás i v zahraničí, v muzeích nebo v měšťanských domech, zvláště pak v Českých Budějovicích a okolí, kde nebyla s masivním nástupem ústředního topení zničena.

Už i Gilgameš přemýšlel o tom, že by bylo dobré získat nesmrtelnost. Čapek by mu jistě oponoval, ale co – co chlap, to názor! Ten první ovšem už dávno před naším letopočtem přišel na to, že nesmrtelným se člověk stává přes své skutky,



www.silca-online.cz



MODERNÍ STAVEBNÍ MATERIÁLY PRO ÚSPĚŠNOU STAVBU KAMEN A KRBŮ

Exkluzivní prodejce pro ČR:



EBK ERET BERNARD, s.r.o.
Sokolovská 2112 / 74c, 323 14 Plzeň, Czech Republic
tel./fax: +420 377 538 787, tel.: +420 377 534 515
mobil: +420 723 361 638
e-mail: info@ebk.cz www.ebk.cz



přes činy, které tu po sobě zanechal. Takže člověk vlastně nikdy docela nezemře. Pokud život neprofláká a věnuje se něčemu užitečnému, co po něm zanechá v životě lidském určitou stopu, jako by tu byl napořád. A to je docela fajn, nemyslíte? Není k tomu určitě zapotřebí obrovské vzdělání a mraky peněz. Někdy stačí jen hlava plná nápadů, píle a chuť se do práce vrhat po hlavě. Takže VYTRVALE VPŘED! – rodové heslo rodiny Hardtmuthů – to bude to pravé ořechové!

Použité zdroje: *Katalog Svět kachlových kamen - Oblastní muzeum v Mostě, Ignaz Jakob Wodiczka - Kohoutikriz.org, Milan Binder.*



Pražský hrad a architekt Josip Plečnik

Text | Pavlína Jankowyczka
Foto | archiv Kolem kamen

Pravidelní čtenáři našeho časopisu již vědí, že si v rámci umění kamnářského rádi odskočíme i k dalším stavebně-uměleckým odvětvím, především k architektuře, protože tyto disciplíny mají mnoho společného. V letošním roce slavíme sté výročí založení Československé republiky, která sice od roku 1918 změnila několikrát tvar i název, ale zůstala nám jako Česká republika. A v rámci tohoto narozeninového roku chceme využít nabízející se příležitosti a věnovat se opravdu velkému a důležitému domu – Pražskému hradu. Nebudeme zkoumat systém vytápění. Jak už víme, v takhle velkých domech se hodí vždy teplý svetr. Navíc chlupci z Hradu nám i sobě zatápějí úplně jinak.

Budeme se věnovat především venkovním úpravám, které nastartoval vznik nové republiky a které si můžeme bez větších obstrukcí kdykoli prohlédnout sami. Pražský hrad se v roce 1918 nenacházel v nejlepším stavu, vždyť tu léta nikdo pořádně nebydlel. Okolí hradu a jeho zahrady byly v téměř dezolátním stavu. Bylo potřeba najít někoho, kdo citlivě uvede věci do pořádku a udělá z Hradu důstojné sídlo hlavy demokratického státu. My chceme připomenout dílo, které vytvořil slavný slovinský architekt Josip Plečnik (1872-1957). V letech 1920-1935 v duchu nové doby vtiskl podobu I. a III. nádvoří a zahradám Pražského hradu tak, jak je můžeme obdivovat dodnes.

Zadání rezonovalo s duchem doby, Plečnik měl vytvořit z monarchistického Hradu Hrad demokratický. Co si pod tím máme představit? Měla být zajištěna transparentnost veřejných staveb, odstraněny monarchistické a aristokratické prvky. Architektura pro všechny – otevření, zveřejnění, zpřístupnění. Skromnost, blízkost k občanům, nemonumentální architektura přiměřená člověku. Reprezentace demokracie

odpovídajícími architektonickými formami nebo styly. Ano, to už na vysvětlení asi úplně stačí. A možná to našim cyničtější uším 21. století zní trochu přehnaně, ale prezident T.G.M. to rozhodně myslel vážně. Jeho skromnost a vysoká morálka jsou pověstné a celé období první republiky bylo tímto přístupem více či méně prodchnuto.

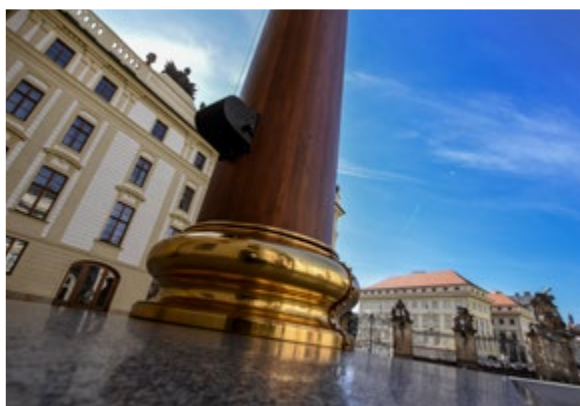
V tomto směru byl výběr architekta skutečnou výhodou. Jože Plečnik patřil k výjimečným architektům, kteří dokážou naprosto mimořádně vycítit charakter stavby a místa. A dokázal je pak velmi citlivě upravit a doplnit tak, že všechno nové přirozeně navazuje na původní stav. Také by nás ani nemělo překvapit, že Josip Plečnik hledal inspiraci pro demokratickou architekturu v ideálech antického humanismu, v Řecku, v kolébce demokracie – pro ty „dórské“ sloupky a „jónské“ hlavičky a jejich varianty, pavilony, pyramidy, terasy a mnoho dalších architektonických prvků.

Jistě byl i díky tomu s prezidentem Masarykem na jedné vlně, neboť Masaryk napsal svou doktorskou práci o Platónovi a jako univerzitní profesor o něm přednášel. A jako prezident také musel často bránit architek-

„*Demokratická přestavba Hradu měla být prostá, ale umělecky ušlechtilá.*“



Býčí schodiště



Detail paty vlajkového stožáru

tovy úmysly před uměleckými komisemi a stavební správou.

Trochu paradoxní je, že Plečnikovy úplně první návrhy se týkaly úprav tzv. Jižních zahrad, což byl úkol spíše pro zahradníka. I když se původně zahradami zabýval opravdový zahradní architekt (J. Kumpán), jehož návrh byl vybrán ve veřejné soutěži (zajímavostí je, že nebyl vybrán vítězný návrh, ale Kumpánův návrh v pořadí druhý), nemohl být jeho plán plně realizován, neboť se záhy zjistilo, že musí být provedeny především úpravy stavební, a ty vyžadovaly architektonické řešení.

Začneme v západním cípu Rajské zahrady, kterou Plečnik propojil s Hradčanským náměstím monumentálním schodištěm a mistrovsky vyřešeným vstupem, kdy vyřešil obtížnou a těsnou vstupní situaci. Když vystoupáte z Malé Strany po Nových zámeckých schodech podél mohutné opěrné zdi Rajské zahrady, povšimněte si vpravo malé podesty s balustrádou. Nenápadné, funkční a krásné. „Dórský“ sloup (*v tomto případě polosloup*) uprostřed otvoru je, jak už víme, Plečnikův oblíbený motiv. Na stavbu se používaly materiály z bezprostředního okolí, cihly a domácí pískovec. Ve středu rajské zahrady se nachází známá monolitická žulová mísa. Navazující protáhlá zahrada Na Valech je propojena se III. nádvořím tzv. Býčím schodištěm. Dále snížil ohradní obrannou zeď, aby umožnil pohledy na pražské panoráma. Důležité body v zahradách jsou vždy zdůrazněny drobnými stavbami nebo architektonickými prvky – altány, sloupy, pyramidou a vyhlídkovými terasami. Jako například úchvatná půlkruhová terasa s pohledem na Malou

Stranu. Ta byla v šedesátých letech minulého století necitlivě přestavěna, byla zničena noblesní drobná mozaika, kamenný parapet nahradilo železné zábradlí. Naštěstí v letech 2011-2012 byl původní stav znovu zrekonstruován.

Jižní zahrady byly původně privátní doménou prezidenta, ale nádvoří, především I. nádvoří, mělo být veřejnou vstupní síní do Hradu a jakousi jeho vizitkou. I toto nádvoří bylo po roce 1918 ve velmi špatném stavu. Bylo rozhodnuto, že bude vydlážděno velkými žulovými deskami – monumentální dlažbou. Před Matyášovou bránou nechal postavit dva vlajkové stožáry z 25 m vysokých moravských jedlí, které stojí na čtvercových podstavcích ze šedivé leštěné žuly, a měděný pozlacený prstenec zprostředkuje přechod mezi červeným dřevem a kamenem, také špičky jsou pozlacené (*inspirace „vlajkovými stožáry“ před pylony egyptského chrámu*). První nádvoří je také zajímavé svým osvětlením, kde se Plečnik rozhodl umístit lampy do hlavní římsy, a tradiční plynové lucerny byly nahrazeny elegantními konzolovými lampami se skleněnými koulemi.

V západním křídle Nového paláce pak vytvořil impozantní sloupovou síň jako nástupní prostor pro hradní audience.

Třetí, hlavní hradní nádvoří dostalo rovněž novou dlažbu a bylo architektonicky sceleno a doplněno o nové elementy, z nichž nejvýraznější je obelisk z mrákotínské žuly. Na barvě žulových desek můžeme vidět, že pocházejí z různých kamenolomů v Československé republice. Plečnikovy exteriérové zásahy



První nádvoří, Matyášova brána a dva vlajkové stožáry



Pohled do Rajské zahrady

doplňuje malé IV. nádvoří s komorní zahradou Na Baště. Na severní straně horního Jeleního příkopu umístil Plečnik terasovou vinici s Masarykovou vyhlídkou. Další náměty již nebyly realizovány.

Plečnikovy úpravy Hradu měly ve své době samozřejmě i mnoho odpůrců a kritiků, především v řadách architektů, tak to prostě chodívá. Přesto byly jeho úpravy z valné části přijaty odborníky a hlavně veřejností velmi dobře a úpravy zahrad s opravdovým nadšením i těch největších kritiků. Čas také ukázal a potvrdil jejich mimořádnou kvalitu.

Plečnikovým dlouholetým spolupracovníkem při přestavbě Pražského hradu byl jeho žák Otto Rothmayer (1892-1966), který měl stejně jako Plečnik mimořádnou senzibilitu v zacházení s místy. Naučil se od něho rozpoznávat kouzlo toho, co na místě reálně nacházel, a stupňovat je poetickými zásahy. Tento jedinečný a téměř surrealistický poetismus zřejmě vycítil legendární fotograf Josef Sudek (1896-1976), když ve třicátých letech 20. století pořizoval sérii fotografií Plečnikova III. nádvoří, nebo také později v padesátých letech, kdy zdokumentoval Rothmayerovu kouzelnou zahradu.
Tomáš Valena: O Plečnikovi

Úpravy a přestavby Hradu pokračovaly i v dalších letech. Po Josipu Plečnikovi se stal hradním architektem profesor Uměleckoprůmyslové školy a architekt Pavel Janák a další. Jediné, co nám z toho vyplývá, je, že když se někteří chlapci na Hradě zabarikádují a hrají si tam nějakou svoji hru, není to dobré znamení a nastupuje naše obvyklá česká „kafkárna“.

To jsme ale už hodně odbočili, a tak se vraťme ke krásné a nadčasové architektuře Josipa Plečnika. Na Hradě už jsme s naší letmou návštěvou hotovi a představujeme ještě jednu jeho velmi zajímavou stavbu na pražských Vinohradech na náměstí Jiřího z Poděbrad. Je to kostel Nejsvětějšího Srdce Páně, postavený v letech 1928-1932. Velmi pozoruhodná stavba ve stylu starokřesťanské baziliky má jednolodní prostor, k němuž přiléhá věž zakončená obřím proskleným ciferníkem hodin. Na výzdobě se také podílel architekt Otto Rothmayer (jeho vila byla v nedávné době zrekonstruována a je zpřístupněna veřejnosti), který s Plečnikem spolupracoval při úpravách Pražského hradu. Stavba pro Královské Vinohrady nese řadu „královských“ prvků, např. cihly vystupující z líce fasády připomínají hermelínový plášť a věž je zakončena motivem královského jablka. Dílo Josipa Plečnika lze jen obdivovat.

Příběh české keramiky v Centru stavitelského dědictví v Plasích

Text | Růžena Srbová
Foto | archiv Kolem kamen

Když se ke mně donesla zpráva, že mi náš redakční systém vylosoval pro toto číslo návštěvu pivovaru v Plasích, mé srdce zaplesalo a říkala jsem si: „*To jsi konečně, Růženko, vyhrála!*“ Zrušila jsem pro jistotu zbytek týdenního programu, naložila fotografa a vyrazila do pivního ráje. Mělo mě varovat, že článek píšu do kamnářského časopisu, ale byl horký letní den a když jsme sjížděli serpentinami z kopce do Plasů, měli jsme s kolegou už fakt žízeň...

Když jsme zaparkovali na břehu říčky Střely, podívala jsem se pořádně do podkladů a ejhle! Do pivovaru sice jedeme, ale někdo ho jaksi mezitím stačil přebudovat na muzeum stavitelství a naším cílem je nová výstava s názvem „Poklady v českých keramických obkladech“. A byla jsem doma. Tohle až řeknu fotografovi Bohouškovi, tak mě vykosť. Ale statečně jsem mu pohlédla do tváře a šla s pravdou ven. Kupodivu se ani moc nebránil, neboť s manželkou právě vstoupili do jedenácté fáze rekonstrukce jejich venkovského stavení. „*Tak se nejdřív kouknem na ty obkládačky a pivo si dáme pak, ju,*“ pravil a přehodil si fotoaparát do pohotovostní polohy.

Budova bývalého pivovaru nás přivítala přívětivým chládkem a přišel, ochotná obsluha nás nasměrovala k výstavě a my vstoupili do světa keramických dlažeb a obkladů. Koncem 19. století vzniká v českých zemích celá řada malých výrobců dlaždic a obkladaček. Záhy se do popředí dostávají především tři z nich – v Rakovníku, Horní Bříze a Chlumčanech. Výstava ukazuje vývoj keramické produkce právě na sortimentu těchto tří továren.

Na Rakovnicku to vlastně všechno začalo uhlím. Místní uhelné štolý totiž pravidelně zalévala voda a původní záměr, že se zde bude těžit uhlí stejným způsobem jako třeba na Kladensku, se v polovině 19.

století ukázal jako nereálný a investičně neudržitelný. Jan Stránecký, zeť uhlobarona Ignáce Vondráčka, který na Rakovnicko jezdil často na letní byt, objevil na haldách jiný poklad. Lupek. Sedimentační jílovou horninu, která byla stlačená mezi vrstvy uhlí. Její největší výhodou byla žáruvzdornost. S dobou obrovského rozmachu hutního a sklářského průmyslu přišel i nárůst poptávky po šamotových výrobcích. Jejich základní výrobní surovinou byl právě lupek. A tak se na troskách zaplavených uhelných dolů zrodil zlatý důl a s ním i více jak stoletá historie výroby.

Druhým šťastným objevem byl fakt, že okolní krajina skýtala i dostatek kvalitních jílů. Nic nebránilo tomu, aby se, vedle výroby šamotových cihel, pánové pustili i do výroby tehdy velmi žádaného artiklu – kameninových dlaždic.

A do třetice všeho dobrého. Když v roce 1873 saský podnikatel Gustav Oberreit narazil u Chlumčan na obrovské naleziště kaolinu, nevěděl si s ním rady. To čeští podnikatelé Čermák a Pečka hned věděli, co s tím. Založili první plavírnu kaolinu a už v roce 1886 se v Horní Bříze rozjíždí výroba dlaždic, obkladů, kachlů, kamen a ozdobné zahradní keramiky. A protože páni továrníci měli pod čepicí, orientovali se vedle masové průmyslové výroby i na individuální umělecké zakázky pro architekty. Značka RAKO se tak stala

opravdovou tváří evropské secese. Jejich keramika dala tvář secesním palácům v Praze, Vídni i Budapešti, podepsala se na architektuře pražského Obecního domu, hotelů Imperial a Paříž, kavárny Slavie, hlavního nádraží i kostela sv. Jiří na Vinohradech. Na Moravě můžeme dodnes obdivovat umění rakovnických mistrů na lázeňských objektech v Luhačovicích. A to byl teprve začátek.

Jestliže se keramika RAKO stala tváří evropské secese, pak s příchodem nové republiky a funkcionalismu propuklo opravdové kachlíkové šílenství. Začaly se obkládat vnější pláště budov a značka RAKO už nedobývala jen Českou republiku, u nohou jí ležel celý svět. Dalším průlomem byly takzvané slinuté neboli porcelánové dlaždice. Nesly označení Tunelia a byly vytvořeny na zakázku pro stavbu tunelu Holland pod řekou Hudson v New Yorku. Jejich specifické vlastnosti – minimální nasákavost, mrazuvzdornost, odolnost vůči kyselinám a louhům – je předurčily k masivnímu použití na fasádách, při obkladech bazénů a průmyslových staveb.

Vše vypadalo jako nekončící sen, ale přišla válka, po ní krátká naděje a pak už jen Vítězný únor. Nové poměry ukončily v 50. letech náročnou výrobu dlaždic, obkládů a umělecké mozaiky a nahradily ji unifikovanými formáty 100 x 100 a 150 x 150 mm, které se vyráběly pouze v sedmi barvách: žluté, světle a tmavě zelené, modré, fialové, tmavě šedé a černé. Jak mnozí z nás ještě pamatují, nebyly stejně nikde k sehnání.

Údernické nadšení ve výrobě znamenalo především značný pokles kvality a všechny provozy se zmítaly v bludném kruhu věčného nedostatku kvalitních pracovních sil. V roce 1956 si podniky v Horní Bříze a Rakovníku rozdělily výrobní program. Tehdy začala výroba technologicky jednoduchých a méně kvalitních „hlinořezných dlaždic“.

Jakoby i továrny dýchaly ve stejném rytmu jako celá společnost, koncem 50. let se uvolňuje napětí a RAKO se nadechuje k novému rozletu. Znovu míří na zahraniční trhy, patentuje si takzvaný kalibrovací stroj, který zaručuje zabrušování hran úhlovou i rozměrovou přesnost, a pomalu rozšiřuje i barevnou škálu výrobků. Rok 1968 znamená konec krátkého nádechu a následuje dlouhý a hluboký výdech. Po celý čas normalizace se všechny výrobní podniky sdružené pod značkou RAKO potýkají se sílícím tlakem na vývoz produkce a získávání devizových prostředků a ještě silnějším protitlakem v podobě permanentního nespokojení domácího trhu. Ti, jejichž rodiče v letech sedmdesátých a osmdesátých stavěli dům nebo rekonstruovali koupelnu, vědí, o čem mluvím.

Po roce 1989 se podniky pomalu vracejí do soukromých rukou. V letech 1994 - 2002 se stal majoritním

Národní technické muzeum

Centrum stavitelského dědictví Plasy Expozice stavitelství

muzeum-plasy.cz

Bývalý pivovar v Plasích byl ve své minulosti, sahající až k počátkům kláštera, vícekrát přestavován a dnešní podobu získal na konci 19. století. O sedm desetiletí později však pivovarské pánve definitivně vychladly a koncem 60. let 20. století byl objekt upraven na velkosklad. Po rozsáhlé památkové obnově v letech 2013 – 2015 zde vznikla expozice stavitelství, která návštěvníkům umožňuje obdivovat fortel tradičních řemesel.

otevírací doba muzea:

duben – říjen denně kromě pondělí 9.00 – 17.00



vlastníkem akcí Rakovnických keramických závodů přední německý výrobce stavební keramiky Deutsche Steinzeug Cremer and Breuer AG, vystřídán v roce 2002 rodinnou firmou LASSELSBERGER z Rakouska, která začlenila RAKO do své společnosti LASSELSBERGER, a. s. Výroba keramických obkladů se dnes soustřeďuje především do závodu RAKO 3 v Rakovníku na výrobu obkládaček a do závodu Chlumčany, kde se vyrábí glazované a neglazované dlaždice. Chlumčanský závod se stal nejmodernějším výrobním závodem skupiny LASSELSBERGER a zároveň i tím nejstarším. Jeho nepřetržitá historie se totiž píše už od roku 1873, kdy bylo v Chlumčanech objeveno ložisko kaolinu.

Procházíme sálem, a když se ohlédnu, vidím v řadách vzorů celé století. Všemuvévodí to, co je prověřené dobou a co se do našich domů a koupelen po celou dobu vrací. Jednoduchá bílá obkládačka. Geniální výtvor, který najdete v koupelně starého mocnářství, v secesním interiéru, připomene prvorepublikový funkcionalismus, malou možnost výběru socialistického trhu a stále více ji najdeme i v dnešních interiérech. Pod ní jde linka, řekla bych, sezónní. Ta, která odráží momentální vkus. Od jednoduché mozaiky k bezbřehosti přírodních secesních tvarů a zase dál k prostým formátům a tlumeným barevným kombinacím. Opravdu zvláště tu působí obkládačky s vyobrazením Leonida Brežněva a Gustava Husáka (naštěstí se nelíbají) a komunistických symbolů. Asi šlo jen o propagační materiál tehdejší doby, docela ráda bych se sešla s člověkem, který by si jimi nechal obložit koupelnu a večer co večer uléhal do relaxační lázně s Marxovým Kapitálem.

Zmocňuje se mě lehké dojetí, když vidím sady obkládaček s rostlinnými motivy, motivy kapek a vodní hladiny, které dekorovaly vesnickou koupelnu s brutarem mé babičky. Strávila jsem v ní nezapomenutelné chvíle. Marně hledám motiv zvaný „sloní kůže“, oblíbený na dlažbách a obkládačkách v osmdesátých letech, které můj otec hrdě přivezl na chalupu v papírových krabicích poté, co prožil tři dny a tři noci ve frontě před stavebninami v okresním městě.

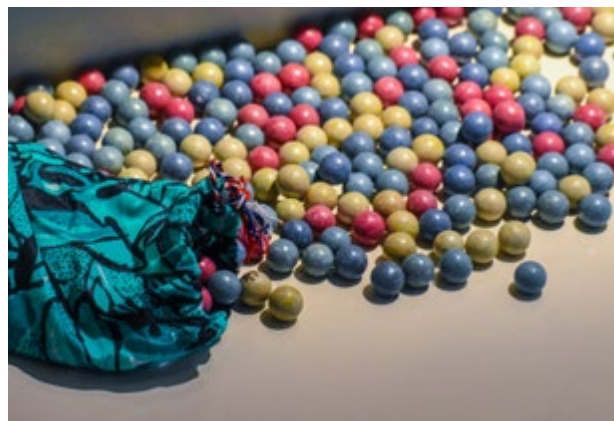
Pak si ale všimnu poněkud nepřítomného Bohouškova pohledu, který zasněně míří kamsi přes mé rameno. Nejprve si říkám, že do místnosti asi vstoupila krásná dívka s vlasy lehce povíjajícími ve větru, ale když se ohlédnu, jsme tu sami. Zaměřím se tedy směrem jeho pohledu a vidím. Ano, i to je tvář keramické výroby let sedmdesátých. Na dně vitríny vidím ležet důvěrně známý textilní pytlík se šňůrkou a kolem něj rozsypané „hliněnky“, barevné kuličky, oficiální platidlo našich dětských her a důvod našich věčných sporů. Je zvláštní, jak v nás v podstatě ryze technická výstava najednou vyvolává ty nejniternější pocity. Jak si



spojujeme ten který motiv s důvěrně známým místem, se situací, kterou jsme na něm prožili. Jestli nám bylo dobře nebo špatně. V tu chvíli je mi jasné, jak ta malá čtverhraná věc, která nás obklopuje a kterou považujeme za naprostou samozřejmost, vlastně ovlivňuje naše vnímání světa. Člověk by řekl kus hlíny, barevná glazura, ale je to stejné jako s nádobím, kamny, knížkami i hudbou. Jsou prostě součástí našich životů, aniž bychom si to dost dobře uvědomovali.

Vyšli jsme do parného dne a oslnění sluncem ještě chvíli vzpomínali na nejoblíbenější obkládačky našich životů. A nakonec jsme našli i tu hospodu. Hned na proti muzeu. Jmenovala se Knížecí pivovar Plasy.

Dali jsme si guláš, a zatímco si Bohoušek dopřával místní pivní speciály, já přemítala nad nesmrtelností řemesla. Za těch posledních sto let muselo čelit všelijakým výzvám, mnohdy se dotklo až samého dna, ale nakonec se vždycky zvedlo a je tu s námi dál. Nemusí jít jen o giganty, jakým je firma RAKO. Jeho historie a nakonec i ten malý místní pivovar se šestnácti vlastními pivy na čepu jsou důkazem, že stačí lidi nechat žít a čas nakonec vždycky oddělí zrna od plev. Nakonec i celé Centrum stavitelského dědictví Plasy si vetklo do štítu jednoduchý slogan „Kdo zná, neničí“. A tím by se klidně dalo skončit. Zaplatíme a sedáme do rozžhaveného auta. Bohoušek spěchá domů. Má v hlavě spoustu čerstvých nápadů a tu novou koupelnu budou asi muset nakonec ještě jednou zgruntu předělat. Chudák Libuška.



Na letním bytě

Fenomén, který přetrval do dnešních dnů

Text | Karel Blažek
Foto | archiv Kolem kamen

Dát alespoň na chvíli městu vale a užít si klidu venkova, přírody a zdravého vzduchu. To je sen většiny městských obyvatel, vyvažovaný stejně urputnou snahou venkovanů ponořit se alespoň na chvíli do víru velkoměsta. A zatímco jedni pořádají zájezdy do Národního divadla, ke Zpěváčkům a na výstavy korunovačních klenotů, snaha těch druhých dala vzniknout fenoménu s názvem letní byt.

Malá touha vypadnout z města ven zrodila tramping a v období první republiky vedla k rozvoji turistiky. Lidé z měst hledali možnosti pronájmů bytů nebo alespoň pokojů na malých městech a na venkově. Rychle rostoucí střední třída si chtěla dopřát trochu toho luxusu, a tak se začalo jezdit na letní byt. Ideální lokací byly jižní Čechy, Krušnohoří a Krkonoše, jezdilo se ale i do Beskyd a na Slovensko. Ideálem byla prostá domácí strava, celá rodina často pomáhala i při práci v hospodářství a na poli, chodily se sbírat lesní plody, tělo se nořilo do horských bystřín i prohřátých rybníků. Byla to relativně levná dovolená, člověk načerpal sil, opálil se, pročistil se a díky tomu přežil zase další rok ve městě.

Když se kolem nás zaklapla železná opona, letní byt byl prohlášen za kapitalistický přežitek, z trampingu se stala ilegální činnost a jezdilo se hlavně na brigády a dovolené ROH (pro ty šťastlivce, kteří už vůbec netuší, co ta zkratka znamená, tak je to Revoluční odborové hnutí – viz filmové agitky Dovolená s Andělem a Anděl na horách). Ale to jen po relativně krátký čas všeobecného a celospolečenského poblouznění, ze kterého jsme poměrně rychle vystřízlivěli.

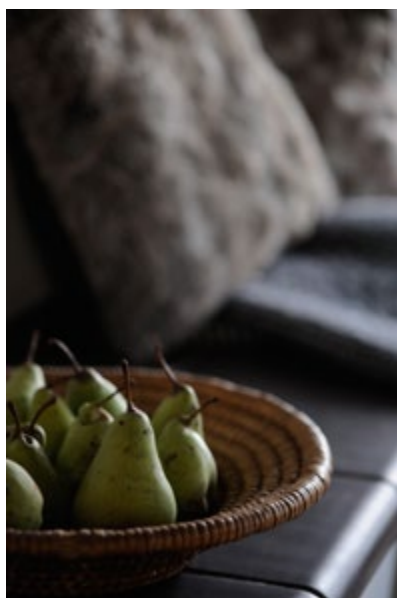
V 60. letech fenomén letního bytu získal zcela nový rozměr. Prostor volného pohybu byl vytyčen ostnatým drátem, pronajímání domů a bytů bylo stále považováno za projev kapitalistického obohacování,

a tak to Češi vyřešili po svém. Prostě si svůj víkendový dům koupili nebo si postavili chatu. A víkend co víkend vyráželi. Nejprve vlakem a autobusem, později na motocyklech a v sedmdesátých letech už vlastními vozy. A tak to tu máme vlastně dodnes. Milion těch nejšťastnějších odjíždí do Chorvatska nebo na Bali, osm milionů usedá do vozu a přemísťuje se v koloně tu na jih, tu na sever a zbývající milion hlídá opuštěná města před nájezdy migrantů.

Dobře si pamatuji na rozhovor se svým anglickým kolegou, který jsme vedli někdy koncem devadesátých let minulého století. Byl pátek, práce neubývalo a britský kolega samozřejmě nikam nespěchal, dokonce navrhl, že bychom to mohli o víkendu dorazit. Na to jsem samozřejmě odvětil, že už máme s rodinou program, a tedy nemohu. Víkendový program s rodinou jej velmi zaujal a ptal se, co že to máme v plánu. Já na to, že nic zas tak důležitého, jedeme na chalupu. Nechápatě se mě ptal, co to znamená. Vysvětlil jsem mu, že máme prostě víkendový dům na Šumavě, kam jezdíme na víkendy. To ho naprosto dostalo. Z jeho pohledu jsem se v tu chvíli proměnil v milionáře, který jen z jakéhosi dandyovského rozmaru tráví čas na pozici account manažera a pouze víkendy tráví na svém záměčku na venkově. „Vy máte víkendový dům na venkově?“ zavyl. Odvětil jsem logicky, že ten má v této zemi skoro každý. James se zhroutil. Snažil jsem se mu vysvětlit,



Realizace **kamnářství Mára** za použití kachlů K&K POKER – pásek Tradicionál





Realizace Kamnářství Hanuš, kachle K&K POKER Bechyně - římsa Flora



Sloupová kamna s vložkou **Spartherm** Renova H2O, keramička K&K POKER Bechyně

že se nejedná o žádné sídlo, jen prostou chaloupku s velkou zahradou a malým rybníčkem. To nepomohlo, spíš ho to ještě dorazilo a pronesl temně: „Co vy jste to tady za lidi? Pořád si na všechno stěžujete, nadáváte, jezdíte vpravo, tvrdíte, že máte málo peněz a přitom má každý člen rodiny své auto a o víkendu jezdíte do vlastního víkendového domu. Já na něco takového doma vydělávám celý rok, pak si za nehorázné prachy pronajmeme dva pokoje v Brightonu, kde celých 14 dní proprší!“ Co by mu na to člověk měl říct.

Fenomén letních bytů za první republiky byl ale jiný, pravděpodobně mnohem více podobný modelu, který znal z domova můj anglický kolega. Začínal velmi skromně, kdy lidé na vsi a v malých městech uvolňovali výletníkům jeden pokoj, který sliboval nevšední zážitek společného života s rodinou hostitele. Na letní byt se jezdilo vlakem. „Letňáci“, jak se jim také říkalo, se zapojovali do běžného denního rytmu, hospodyně si užívala jejich nešikovnosti, když se jí snažili pomáhat. Hospodář je nechal štípat dříví, trhat jablka v sadu a oni mu večer na oplátku, zmožení čerstvým vzduchem, nezvykle těžkou prací i celodenními zážitky, vyprávěli, co je nového ve městě, jak je to s tou novou agrární politikou a jakého to má ta diva z Národního zase nového milence.

Střední třída se postupně rozvíjela i na venkově. Po-revoluční konjunktura přinášela první ovoce, sedláci začínali investovat do vzdělání svých dětí a po letech dřiny si dopřávali i trochu toho městského luxusu. V parádních pokojích se objevovala první sloupová kamna, nové komody se zaplňovaly porcelánem a broušeným sklem. Ve třicátých letech přicházely na statky moderní koupelny a v té době už měl skoro každý svého „Pražáka“ neboli luftáka, který se svou rodinou jezdil na pravidelné letní pobyty. Vznikala tím mnohdy letitá přátelství a nebylo výjimkou, když na oplátku synek či dcerka hospodáře odešli na studia do města a bydleli na privátě u svých letňáků. Byl to prostě oboustranně výhodný a příjemný obchod. Kultivovaly se obě strany a získávaly k sobě vztah.

Můj dědeček mi vyprávěl příběh o svém kamarádovi, vesnickém řezníkovi, ke kterému jezdili na letní byt umělci z Prahy. Když přišla válka a vyhladovělé město volalo o pomoc, kamarád nabalil dva kufry masa, vajec, sádla a másla, do kapsy kabátu dal dvě lahve pálenky a vyrazil na výlet. Navštívil své luftáky v jejich ateliérech a otevřel kufry. Jakoby ani nebyla válka a vrátili se zase staré dobré časy, proseděli u dobrého jídla a pití celé noci. Peníze tehdy valnou hodnotu neměly, a tak, když se řezník po 14 dnech vrátil domů na ves, měl pro změnu dva kufry plné obrazů, skic a grafických listů. To, že obraz od Františka Tichého, vyměněný za dvě jitrnice a hrudku másla, má dnes



Realizace **kamnářství Roman Hanuš**, použita vložka Brunner a kachle K&K POKER Bechyně - hluboký šnek



Westbo Ankarsrum

hodnotu milionů korun, je pouze jakýmsi benefitem a pozdní odměnou pro toho oduševnělého řezníka, který díky letním bytům získal nové přátele.

Je zvláštní, že si se slovním spojením letní byt spojujeme především nádherné horké letní dny, koupání a nekončící prázdniny. Nemylme se! Počasí bývalo stejně vrtošivé, jako je tomu dnes, a kdo měl smůlu, dovolená mu propršela. V takovém případě přicházelo na scénu to, co nás na letní byty, chaty a chalupu žene dodnes. Poezie deštivých dnů, které trávíme v dobře vytopené místnosti. Prostě poctivý kachlový sporák v kuchyni nebo sloupová kamna v parádní místnosti, za oknem provazy deště, v lese houby a na otevřených dvířkách trouby pekáč tvarohových buchet.

Osobně bych dobře propršených 14 dní s knihou a roztopenými kamny ve vesnické chalupě nevyměnil ani za tři týdny na Jadranu. Už sice nemám svého hospodáře, ke kterému bychom jezdili na letní byt, ale pořád mám chalupu na kraji jihočeské vesnice a taky souseda Pepíka Hrochů (*původně se sice domníval, že jsem jen další z řady nepraktických městských pitomců, kteří už celá desetiletí terorizují šumavské vesnice, což mi neváhal stále opakovat, ale nakonec se z nás stali po letech kamarádi*), který od ní má klíče. Když se uprostřed léta ochladí a v rádiu hlásí okludující stude-

nou frontu, přichází můj čas. Zatímco kolegové houfně ruší nasmlouvané pobyty, já se vytratím na chodbu, zavolám Pepíkovi a poprosím ho, aby odpoledne, až se vrátí z práce, zašel k nám a roztopil kachláky. A jedu. A nic mě nezastaví. A jedu vlakem. Vystoupím na vesnickém nádraží, z lesa nad ním se dolů táhnou roztrhané cáry mraků. Z komína naší chalupy stoupá tenká bílá stužka kouře. Hodím si batoh na záda, když v krámě nakupuji to nejnnutnější, Andula Skopců u kasy zavrčí: „*To je zase léto, to je počasí. Jeden by řekl, že by ani Pražáka ven nevyhnal. To už máš v Praze zase všechno hotový? Se ti divím. Už se do toho Chorvatska letos fakt těším.*“ Nebudu jí nic vymlouvat. Je ještě mladá. Ona to nakonec taky pochopí. Co? No přece, že základem dobré dovolené je letní byt. V pokoji roztopená kamna a ve stodole zásoba suchého dříví. Na počasí nezáleží.

Cestou zamávám do okna Pepíkovi, abych mu poděkoval, odemknu chalupu, rozložím peřiny na židli, aby se trochu provětraly, otevřu si pívko, prstem popoženu cágr na pendlovkách a natáhnou se na gauč. Mechově zelené kachle už sálají teplo do prostoru, ta barva i to teplo mě příjemně uklidňují. A to ticho. Vedle kamen visí na zdi v rámu reprodukce obrazu Břichomluvec od Františka Tichého. Brzy ráno vstanu a půjdu se podívat do lesa, jestli už rostou houby. Ať žije letní byt!



Realizace **Kamnářství Bechyně**, kachle K&K POKER
Bechyně - typ Oltyňe

Příběh jménem Favilla

Velký návrat sloupových kamen

Text | Jitka Pokorná
Foto | archiv Kolem kamen

Znáte to. Lámete si hlavu a ne a ne na to přijít. Studujete, zkoušíte, ptáte se, usilovně se snažíte a stejně to pořád není ono. Máte chuť to vzdát. A tak si sednete, dáte si nohy nahoru, nalijete si sklenku dobrého červeného vína a zadíváte se do plamenů ohně. Rozjímáte a na nic nemyslíte. A je to tady! Takhle nějak by se ve zkratce dal popsat příběh bílých kachlových kamen, který znáte pod názvem Favilla.

Na samém počátku byla touha, aby naše „kachlašská“ manufaktura měla takovou svoji vlajkovou loď. Byli jsme si jisti, že bychom neradi měli pouhou kopii starých, byť krásných kachláčů. Protože chcete-li, aby se ta nová kachlová kamna stala takovým vaším dítětem, musíte jim vdechnout nejen život, ale i duši. A to bohužel u kopie prostě dost dobře nejde. Navíc jsme vždycky věděli, že „naše“ kamna budou tak zvané tahovky nebo jinak řečeno sloupovky. Když totiž žijete v Bechyni, kde je duch jednoho z největších kamnářů Františka Lennera doslova všudypřítomný, nelze ani uvažovat o ničem jiném. Tohle rozhodnutí bylo posíleno i našimi cestami do Skandinávie, kde na bílá sloupová kamna narazíte prakticky na každém kroku. Do téhle chvíle jsme tak měli jasno. Jenže pak přišla ta výše zmíněná strastiplná fáze hledání. Fotili jsme si v Itálii různé dekory, zkoušeli našeho grafika, čmárali si, ale pořád to nějak nebylo ono. Tak nic, řekli jsme si. Ono to jednou přijde samo. Asi teď není ten správný čas.

Pak přišly Vánoce. Krásný čas nicnedělání. Poslední návštěva odešla a my otevíráme zapomenutý dárek od kamaráda kamnáře Romana Hanuše. Dost se těšíme, protože Roman nikdy nic – ani dárky – neodflákne. Vždy dostáváme něco milého, tu starý obrázek Bechyně, tu historické váhy nebo jindy starožitný talířek. Ani tentokrát tomu nebylo jinak. Vybalujeme krásně dekorovaný kovový popelník, který stával v minulosti před kamny, aby případný žhavý popel nezničil podlahu. Dříve, když se tolik neřešily požární předpisy udávající přesný rozměr nehořlavé plochy před topidlem, se větší důraz kladl na „krásno“ a spoléhalo se na zdravý rozum. A jak tak sedíme a rozjímáme nad

krásou a fortem, s jakými se věci běžné potřeby dřív vyráběly, napadne nás ta spásná myšlenka: pojďme se inspirovat tímto vzorem.

Za pár dní už náš nový popelníček putuje do dílny k modeláři a začíná se rodit něco nového. Ještě nejsou svátky zdaleka u konce a máme první prototyp. Chybí jenom pár detailů, se kterými nám nakonec nepomáhá nikdo jiný než právě Roman. Ten tak svůj cit pro detail znovuobjevil i ve své nové roli designéra kachlů. Zdálo by se, že máme happyend a kamna mohou směle vstoupit na trh, aby začala zdobit interiéry našich zákazníků. Chybí jen maličkost – jméno. A jsem zase u popelníku. Ten nás přece k celé věci inspiroval. Takže přichází na pomoc latinský slovník a už hledáme, jak se latinsky popel vlastně řekne. Favilla, dobrý! Popel ke kamnům patří, vzdáme hold jak popelníku, tak popelu. A ještě to krásně zní.

Favilla má za sebou první úspěšný rok na trhu. Kamnářům se líbí spojení trochu romantického vzhledu, který se dá ale vynecháním některých zdobných prvků snadno poupravit, s moderní technologií topení. Kamna jsou ideálně naprojektována pro kamnovou vložku Brunner HKD 2.2 s akumulací. Ta splňuje nejnovější parametry hoření, které dnešní zákazník standardně očekává. Dají se ale snadno postavit i s akumulacím ohništěm Brunner KSO nebo Brula Citi Grundi.

Nás veliký zájem o Favillu neuvěřitelně těší. Úplně nejradši bychom ale byli, kdyby stejně tak jako my cítíme radost, když objevíme staré lennerky, plzeňky nebo kamna od firmy Hardtmuth, aby naši vnuci a pravnucci pocítili totéž, když někde narazí třeba na Favillu z Kamnářství Bechyně.



zabezpečení

otvorové výplně
stínící technika

elektrotechnika

VYTÁPĚNÍ

vzduchotechnika

dřevostavby






stavební prvky
a materiály

bazény,
sauny & spa



ARCH

MEZINÁRODNÍ STAVEBNÍ VELETRH

-  stavební prvky a materiály
-  elektrotechnika, zabezpečení
-  vytápění, alternativní zdroje energie
-  dřevostavby
-  bazény, sauny & spa

P V A
EXPO PRAHA

www.forarch.cz

18.–22. 9. 2018

GENERÁLNÍ PARTNER

 **SKUPINA ČEZ**

ODBOBNÝ PARTNER

 **tzbinfo**
www.tzb-info.cz

OFICIÁLNÍ VOZY


Go Further



K&K
P O K E R
B E C H Y N Ě

NENÍ NIC
JEDNODUŠŠÍHO,
NEŽ SI SPLNIT
SVŮJ SEN.
MY VÁM
S TÍM RÁDI
POMŮŽEME.
KERAMICKÁ
MANUFAKTURA
K&K POKER
BECHYNĚ

www.kamnarstvi-bechyne.cz

Na obědě u pana prezidenta

Co si nechával vařit T.G. Masaryk

Text | Karel Blažek
Foto | archiv Kolem kamen

Ani naše vaření tentokrát neunikne vlivu první republiky a jejího prezidenta. Zajímalo nás, jakým jídlům dával prezident přednost. Můžeme jen konstatovat, že jeho oblíbená jídla rozhodně časem neztratila nic na svém kouzlu, naopak zapadají velmi dobře do naší doby, kdy se snažíme jíst zdravá a lehká jídla. Názor našeho prvního prezidenta na stravování vystihuje následující výrok z Čapkových hovorů s TGM: *„Vzdělaný člověk se má pozorovat, má přemýšlet o své dietě; to není materialism - materialism je nemyslet a jíst a pít přes míru a proti rozumu.“* To rozhodně nebyla jen nějaké póza, jak dokládají vzpomínky těch, kteří žili a pracovali v jeho domácnosti.



Masaryk jedl skutečně velmi střídme a nebyl ani vybíravý. Jeho nejoblíbenějším jídlem byly švestkové knedlíky s mákem. Při letním pobytu v Topolčiankách prý nikdy neodolal brynzovým haluškám. Byl také jedním z prvních, kdo u nás snídal ovesnou kaši. Tento zvyk převzal jistě od své americké manželky Charlotty. Nikdy si nepotrpěl na složitá jídla o mnoha chodech. Měl prostě rád jednoduchost ve všem. Jeho jedinou slabostí byla dobrá káva. Alkoholu nijak zvlášť neholdoval a po padesátce přestal pít alkohol úplně, k jídlu se zpravidla podávala na zapíjení jen voda. Samozřejmě při slavnostních příležitostech a státních návštěvách byla na stole vždy česká a moravská vína.

Pro představu a inspiraci přinášíme malý výběr z různých menu, která se podávala na Hradě nebo na zámku v Lánech: *hovězí vývar v šálku, zadělávaná polévka, polévka s drůbkami, třeboňský candát a holandská omáčka, pečený pstruh s rajskými jablky, pečená kachna s bramborovým salátem a jablečnou kaší, krocán s nádivkou, kuřecí prsíčka Lucullus, bažant po česku a houskové smaženky, květák s máslem, oříškový krém, pěnový pokrm s překvapením, zákusky, zmrzlina, ovoce, káva*

Zadělávaná polévka se objevuje na jídelnících velmi často, prezidentovi velmi chutnala, ať už to byla klasická bramborová polévka, houbový krém nebo kulajda.

Pátrali jsme také po nějakém oblíbeném zákusku. Kromě slavného vánočního cukroví – Masarykových ořechových koleček (*recept na ně lze snadno najít na internetu*) – jsme toho už moc nenašli. Takové recepty se prostě nedávají z ruky.

Nakonec se nám přeci jen podařilo jeden zajímavý dezert najít. Dort nazvaný »**Masarykův náky**«¹ vytvořil ve třicátých letech cukrář Vilém Nosál z Vysokého Mýta u příležitosti prezidentské návštěvy. A v pražské cukrárně Saint Tropez, jejímž spolumajitelem je vnuk tohoto cukráře, začali dort, který prezident míval v oblíbě, před časem znovu připravovat. Základ tvoří piškotové těsto, dále kompotovaný nebo velmi zralý ananas, speciální odlehčený žloutkový krém, pravá šlehačka a troška rumu. Přesný recept je samozřejmě rodinným tajemstvím, takže na originál musíte do cukrárny. Ale určitě nebudete litovat.

Při pátrání a psaní tohoto článku jsme postupně vybírali jídla, při kterých se nám nejvíce sbíhaly sliny, a už jsme se těšili, až je na našem oblíbeném gastrovíkendu uvaříme. Vzali jsme to opravdu zodpovědně a poskládali jsme inspirativní oběd i krásný jídelní lístek á la hradní jídelna ve variaci roku 2018.



POLÉVKA S DRŮBKÝ

½ litru drůbežího vývaru, hrst jemně nasekané petrželky, drůbký (jako alternativu nebo i doplněk k drůbkům nabízíme krupicové nočky), 1 vejce, hrubá mouka nebo krupice, špetka soli. Vejce rozklepneme do misky, přidáme špetku soli a asi 3 vrchovaté lžíce mouky, promícháme. Pokud je vzniklá kaše příliš řídká, přidáme ještě krupici. Až uhněteme pevnou kouli, je hotovo. Nastrouháme ji na hrubém struhadle, nasypeme do vroucí polévky a krátce povaříme. Pokud se vám podařilo vyprodukovat příliš velké množství noček, nechte je rozprostřené v jedné vrstvě uschnout, dejte do sklenice s uzávěrem, kde několik týdnů spolehlivě vydrží.



KVĚTÁK S MÁSLEM

1 větší květák, sůl, cukr krystal, 100g másla, 200g strouhanky, hrst jemně sekané petrželky, půlka citrónu

Květák vložíme do vařící osolené vody se lžičkou cukru a šťávou z poloviny citrónu. Za 10 minut vyjmeme a dáme odkapat. Strouhanku opražíme dozlatova. Na porci podáváme čtvrtinu hlávky kvěťáku přelitou máslem a sypanou opraženou strouhankou i sekanou petrželkou.



PEČENÝ PSTRUH S RAJSKÝMI JABLKÝ

2 pstruzi, 5 rajčat, 2 cibule, 1 pórek – bílá až světle zelená část, 4 stroužky česneku, hrst sekané petrželky, pepř, sůl, olivový olej, 4 střední brambory

Brambory uvaříme ve slupce, oloupe-
me je a nakrájíme na plátky.

Rajčata spaříme horkou vodou, olou-
peme a nakrájíme na kousky. Cibuli
posekáme nahrubo a na oleji osmah-
neme dozlatova, přidáme na plátky
nakrájený česnek, orestujeme, při-
dáme pokrájená rajčata, osolíme,
opepříme a asi pět minut vaříme
na mírném ohni. Do směsi zamícháme
nakrájený pórek, sekanou petrželku
a krátce podusíme.

Filety střídavě prokládáme brambo-
rami a skládáme do pekáče. Osolíme,
opepříme, zakápneme olivovým ole-
jem, zalijeme připravenou rajčatovou
směsí a při 180°C zapečeme 15 minut
v troubě.



PIŠKOT S KRÉMEM A ANANASEM

Piškot: 4 vejíčka, 120g cukru, 120g polohrubé mouky

Oddělíme žloutky od bílků, žloutky ušleháme s cukrem, až hmota krásně napění a zbělá. Zvláště ušleháme bílky, až vznikne opravdu tuhý sníh. Do žloutků přidáme mouku a jemně vmícháme sníh z bílků.

Krém: 125g cukru krupice, 6 žloutků, 40g hladké mouky, půl litru mléka, vanilkový cukr a kapka rumu

Dáme vařit mléko, přidáme cukr, vanilku, žloutky, zamícháme. Ještě do vlažného mléka vmícháme mouku (můžete i bezlepkovou, nebo část nahradit maizenou), přidáme lžici rumu a vaříme do ztuhnutí.

Na finále: ananas (pěkně zralý, nebo jednoduše i kompotovaný), šlehačka

Upečený piškot potřeme polovinou vanilkového krému, jako další vrstvu položíme na plátky nakrájený ananas a potřeme zbytkem krému, nahoru nastříkáme šlehačku.



BRUNNER®



Svět kachlových kamen v Oblastním muzeu v Mostě

Text | Jitka Pokorná

Foto | Oblastní muzeum v Mostě, archiv redakce

Pokud jste nebyli svědky tohoto ojedinělého projektu už ke konci loňského roku, určitě si do konce května udělejte čas, protože tohle opravdu musíte vidět!

Svět kachlových kamen je název unikátní rozsáhlé výstavy, kterou představil severočeský Most, konkrétně Oblastní muzeum v Mostě. Ta mapuje kachlová kamna z prostoru severozápadních Čech od 14. do 20. století s těžištěm v gotice a renesanci a postupným přesahem od baroka až k manufakturní a tovární výrobě 19. a 20. století. Tento projekt prezentuje neobvykle rozsáhlý soubor archeologických nálezů, fragmentů i celých kamnových těles, doplněný dalšími předměty z muzejních sbírek nejen z Čech, ale i Saska.

Výstava nabízí i široký doprovodný program, který je průběžně uveřejňován na stránkách mosteckého muzea. Každý si určitě přijde na své. Za zmínku zcela určitě stojí i úžasná kniha, která byla vydána u příležitosti této výstavy. Určitě neprohloupíte, když si právě o tento kousek obohatíte domácí knihovnu. My už jsme viděli, my už jsme obdivovali, nám se už tajil dech. A proto pro vás máme tip na opravdový zážitek!

O tomto jedinečném počínu jsme si povídali s Jitkou Šrejberovou, kurátorkou výstavy, kterou jsme pro vás náležitě vyzpovídali.

Jak vznikla první idea uspořádat výstavu Svět kachlových kamen, která prezentuje neobvykle rozsáhlý soubor archeologických nálezů, fragmentů i celých kachlových těles jak z Čech, tak i Saska?

Myšlenka výstavy vznikla díky tomu, že se v jeden moment na jednom místě setkali lidé, které spojovalo upřímné nadšení pro kachlová kamna. Spolu s man-

želi Soukupovými jsme si uvědomili, že můžeme náš dlouholetý společný zájem formou výstavy přenést i na druhé a zároveň tak uctít památku našeho společného učitele Zdeňka Hazlbauera.

To, jak vznikl nápad uspořádat výstavu, už víme. Ale jak jste postupovali dále? Představuji si, že jste pak museli zahájit přímo detektivní činnost, abyste byli schopni sehnat takové množství exponátů. Když jsme totiž například pro výstavu, která se konala v Betlémské kapli, sháněli starý kamnovec, museli jsme doslova vyhlásit pátrání.

V tomto hodně pomohla aktivita manželů Markéty a Michala Soukupových, kteří už předtím dlouhodobě mapovali region z hlediska problematiky kachlových kamen. Bez jejich znalosti materiálu v regionu i mimo něj by nebylo možné během dvou let vše potřebné nashromáždit. Jejich zvědavost a neutuchající zájem byly velkou podporou pro mou náročnou kurátorskou práci. Do doby příprav výstavy také nebyla v regio-



SVĚT KACHLOVÝCH KAMEN

Kachle a kachlová kamna severozápadních Čech

1. 12. 2017–31. 5. 2018

Oblastní muzeum v Mostě

Út–Pá 12–18, So–Ne 10–18, svátky 10–18





Rokoková kamna ze sbírek Oblastního muzea v Mostě (restaurováno 2017, Sylva Antony Čekalová a Michal Raušer).

nu studována a mapována problematika kachlových kamen od 17. do 20. století. Pro mne to byla doslova výzva najít maximum dostupných informací, aby výstava mohla podat ucelený obraz o vývoji kachlových kamen od středověku do 20. století. Základem bylo nebát se vstoupit do neprobádaných oblastí a nerezignovat na to, co chceme druhým říci.

Výstava nemá v naší zemi za posledních pár let období, a to především co do rozsahu a způsobu pojetí, které umožňují návštěvníkovi velmi zábavnou a vizuálně povedenou formou nahlédnout do světa kamen a kachlů. Tohle byl od začátku váš záměr?

Ano. Od začátku jsem měla jasnou představu. Velkou inspirací k tomu, abych si definitivně vymezila pojetí výstavy, byla cesta do Muzea kamen a keramiky a Muzea Hedwigy Bollhagenové (Ofen- und Keramikmuseum und das Hedwig Bollhagen Museum) v německém Veltenu. Bez porozumění kolegů by se však nepodařilo něco takového zrealizovat. Jedna věc jsou vize a druhá věc je získat pro ně ostatní. Bez těch, co mi byli oporou, včetně mého manžela, by se záměr nepodařilo zrealizovat v plánovaném rozsahu.

Překvapilo vás něco při přípravě nebo již v samotném průběhu výstavy?

Odpověď na tuhle otázku by mohla znít ano i ne, protože záleží, jak se na to podíváme. Překvapilo mě, jak silně emočně kachlová kamna lidé vnímají. I v dnešní době supermoderní techniky je pro ně tento druh vytápění něčím nepřekonaným, co v nich vzbuzuje hlavně pozitivní pocity a krásné vzpomínky.

Na výstavě jsme potkali řadu lidí, kteří se nepřišli pouze podívat na kachle, ale také zavzpomínat na starý Most, ze kterého v současné době už zbývá jen velmi málo. Myslíte si, že i tato nostalgie může být důvodem úspěchu výstavy?

Ano, může být. Nostalgie v tématu kachlových kamen totiž hraje výraznou roli. V dětství mě neprovázela kachlová kamna, ale hlavně kamna plechová a litinová. Nejvíce ze všeho ale vzpomínám na kamnový sporák. Kamna a jejich sálavé teplo z nich je něco, na co nezapomeneme. Když pak v noci otevřeme příkládací otvor a do tmy k nám pronikne světlo ohně, dává nám to pocit bezpečí domova. Je to něco, co máme



Volná replika renesančních kachlových kamen
(Hrncířství a kamnářství Volf, Nové Strašecí).

v sobě zakódované. Já jsem po generaci Středočech, proto kdybych přišla o místa, která sdílím se svými předky, bylo by to pro mne velmi bolestné. Chápu tedy Mostečany zejména starší generace, že si touto výstavou připomínají to, o co přišli, a pomáhá jim to vrátit momenty, které vnímají jako šťastné. Pokud se tohle ve výstavě promítá, pak mohu být i já šťastná.

Jaké ohlasy má výstava obecně u veřejnosti?

Ohlasy jsou veskrze pozitivní. Já však vnímám s podivem, že například žádné z veřejných médií zatím neprojevovalo o výstavu zájem. Výstava skutečně nemá obdoby nejen u nás, ale i v okolních zemích. Je zjevné, že se téma trefilo do toho, co lidé hledají. Muzeum je odpovědnost za uchování našeho dědictví budoucím generacím, ale zároveň služba vůči generacím současným. Je správné něco pozitivního druhým přinášet, protože to je smysl života každého z nás. Je škoda, že toto poslání s námi nesdílí média, která by to vše mohla přenést i těm, kteří k nám nemohou.

V dubnu také v mosteckém muzeu proběhne mezinárodní konference Kachle a kachlová kamna.



Empírová válcová kamna ze sbírky Oblastního muzea
v Chomutově (1. polovina 19. století, Chomutov).

Na co se můžeme těšit a co si rozhodně nenechat ujít?

Určitě je to propojení domácích a zahraničních badatelů a pestrost témat v bádání kachlových kamen, která budeme v rámci konference prezentovat. Pro akci jsme získali toho nejlepšího partnera na druhé straně hranice, kterým je Saský zemský úřad pro archeologii v Drážďanech. Ten spravuje bohatý archeologický fond ze Saska, zahrnující také kamnové kachle z různých časových období. Z nich pouze nepatrný zlomek můžete obdivovat i na naší výstavě.

Jakým tématem, co se další výstavy týče, žijete nyní?

Vedle archeologie jsem vystudovala uměleckou historii, kterou v tématu kachlových kamen uplatňuji a v níž zastávám kurátorskou pozici v Oblastním muzeu v Mostě. Nově plánovaná výstava sice bude rovněž v těsném spojení se zdejším regionem, nicméně bude zaměřena na dílo českého básníka a malíře Josefa Honyse (1919–1969).



TRADICE – KVALITA – INOVACE



Vyrábíme a dodáváme kvalitní výrobky
od roku 1892.

P-D Refractories CZ a. s.

Nádražní 218, 679 63 Velké Opatovice

Telefon: +420 516 493 230 • Telefax: +420 516 477 338

E-mail: Robert.Kovac@pd-group.com

www.pd-refractories.cz



**Naše firma se zabývá stavbou
kachlových kamen již od roku 1997.**

Specializujeme se převážně na stavbu klasických sálavých kachlových kamen s topeništěm a keramickými tahy, popř. s teplovodním výměníkem. Realizujeme také spoustu moderních kachlových kamen z velkoplošné keramiky. Velmi oblíbená, zvláště pak z hlediska ceny, jsou malá kachlová kamna. Mezi naše nejoblíbenější realizace patří stavby klasických kachlových sporáků a pecí.

David Jakubka
Teplíce nad Bečvou 112
753 01 Hranice
kamnkrby@seznam.cz
www.kamnajakubka.cz



I v horké chvílce s chladnou hlavou...



Promat

člen **Etex** GROUP

Promat s.r.o.

Vysokoteplotní materiály

V. P. Čkalova 22/784, 160 00 Praha 6 - Bubeneč

tel.: +420 224 390 811, fax: +420 233 333 576

www.promatpraha.cz

promat@promatpraha.cz

Stalaktity a stalagmity aneb protipóly sloupových kamen

Text | Hannes Eilig
Foto | firetube

Jasně, tradici je potřeba ctít a respektovat! Dost často se od ní můžeme i hodně přiučit. Jak nás ale selský rozum učí, nikdy není potřeba nic přehánět. A tak jsme si vyhradili tento prostor i na to, abychom si v říši kamen rozšířili obzory. Představíme vám tak dva modely, které spojuje jen jeden prvek – jsou oba kovové. Jinak by ale nemohly být odlišnější. Jeden reprezentuje tradicí inspirovaný kousek, druhý je rebelským enfant terrible, první republice vzdáleným na hony. Dostáváme se tak zase ke starému známému, když dva dělají totéž, ... však to znáte. Rozdíl dvou přístupů, které nám ještě k tématu sloupových kamen zbývají představit, se dají symbolicky vyjádřit i protichůdnými směry. Zatímco jeden, tak jak bychom asi čekali, stojí na zemi a tyčí se ke stropu – stalagmit, druhý je doslova nohama vzhůru – stalaktit.

Kamna z plechu nebo litiny, v tradičním černém provedení, nejsou sama o sobě nic nového. V původní litinové variantě se nosila i u nás a vlastně od doby svého vzniku jsou neuvěřitelně populární hlavně ve Skandinávii. Jejich často zdobeně vyvedené korunky, dvířka a prstence tak krásně doplňují strohé bílé a šedé interiéry, ke kterým tvoří stylový protipól. Pokud ještě trochu zabrousíme do historie, dostaneme se navíc k jedné zajímavosti. Jelikož litinová kamna se na počátku 20. století začala vyrábět v podstatě sériově, byla jejich cena oproti konkurenci výrazně nižší. To samozřejmě ovlivnilo i trh s tehdy oblíbenými kamny kachlovými, o kterých jsme už hojně psali. Stalo se tak, že lidé často volili litinovou variantu raději než složitou kachlovou verzi, která kromě vyšší ceny vyžadovala i několika-denní přítomnost kamnáře.

O firetube by se zjednodušeně dalo říci, že celý výše popsaný systém tradičních kovových kamen převrátil vzhůru nohama. Ve většině případů se těžký tahový systém ukotvuje na zem. S tím si ale designéři z firetube pohráli a vytvořili pořádnou anomálii, když tahový systém zavěsili na strop. To ale neznamená, že by část výkonnosti kamen přišla nazmar; právě naopak, co se funkčnosti týče, s tradičními kovovými sloupovkami si vůbec nezádá. Zajímavé je, že jediné, co na firetube pověšených od stropu stále ještě připomíná historii, jsou čisticí otvory. Zkrátka – design, nedesign – čistit se musí. A tak ať už máte duši tradičního romantika, nebo nespoutaného rebela, je jasné, že sloupovky vás nezklamou. Jen je potřeba vždy dobře vědět, jaké možnosti se nabízejí.



Německá firma **firetube** vždy dokáže přijít s neotřelým pohledem na jinak klasickou stavbu sloupových kamen.



Westbo Classic, stále stejné už více jak 100 let



Moc-li to stálo?

Byť jsme v titulku užili výrazu spíše archaického, otázka je to stále aktuální. Cena dobře udělané kachlové stavby nebo moderního krbu mnohdy vydá za hodnotu slušného automobilu střední třídy. Je to prostě tak.

V okamžiku, kdy se rozhodnete, že si něco podobného pořídíte, plánujete značnou investici. V tom se od časů první republiky mnoho nezměnilo. Když si uvědomíte, že v té době se pohyboval roční příjem kolem 6.000 korun československých a za malý kachlový sporáček účtoval kamnář Karel Suchánek z Rychnova nad Kněžnou 1.811 Kčs včetně státní daně z obratu, nejsme na tom dnes o nic lépe či hůře. Snad jediná změna tu je. V dnešní době už nejsou kachlová kamna nutností, která nás chrání před zimou a smrtí hladem. Dnes je to spíš benefit, který si dopřáváme v domech a na chalupách jako ukázkou životního stylu. A jak už to tak bývá, za styl jsme ochotni zaplatit. Odměnou za takovou investici je nám pohoda, kterou po nás budou dědit další generace.

ŠPIČKOVÉ KOMÍNY BEZ KOMPROMISŮ

SCHIEDEL
Heating. Venting. Living.



NEREZOVÉ TŘÍVRSTVÉ KOMÍNY

- **KERASTAR**
nerezový komín s vnitřní vložkou z izostatické keramiky
- **ICS**
třívrstvý nerezový komín s vnitřní nerezovou vložkou
- **PERMETER**
nerezový komín s barevným vnějším pláštěm

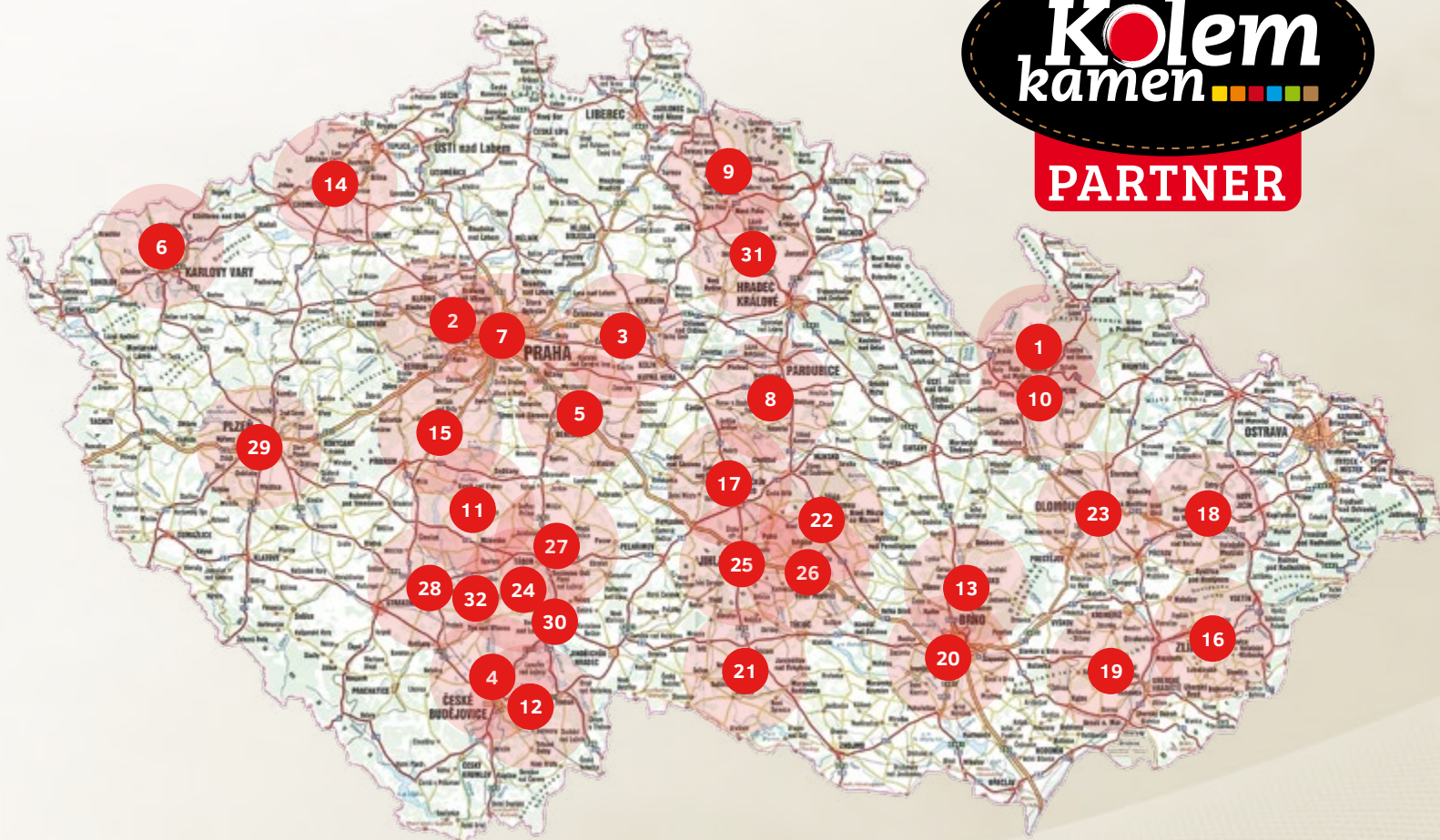
KERAMICKÉ KOMÍNY

- **ABSOLUT**
jediný komín certifikovaný pro pasivní domy
- **UNI ADVANCED**
s novou izostatickou vložkou s jedinečnými vlastnostmi
- **STABIL**
klasický keramický komín s osvědčenou technologií

Komíny vyvíjíme, vyrábíme a testujeme, tak aby byly pro své uživatele naprosto bezpečné. Samozřejmě jsou originální díly výrobce, za jejichž kvalitou si stojíme.

www.schiedel.cz

Vše, co vás v časopise zaujalo, objednávejte u našich autorizovaných partnerů!



1. K-Plus

Údolní 384, 788 33 Hanušovice
jauernig@seznam.cz

2. Krbystyle, s.r.o.

Klicperova 10, 150 00 Praha – Smíchov
kosar@krby-style.cz, www.krby-style.cz

3. Jaroslav Turyna

Petra Bezruč 548, 289 11 Pečky
info@krby-turyna.cz, www.krby-turyna.cz

4. Roman Hanuš

Prokišova 355/3, 370 01 České Budějovice
kamna.hanus@tiscali.cz, www.kamnahanus.cz

5. Tomáš Jíra

Hrusice 197, 251 69 Hrusice
tomasjira@centrum.cz, www.tomasjira.cz

6. Ladislav Koutecký

Merklínská 14, 360 10 Karlovy Vary – Sedlec
info@3xk.cz, www.3xk.cz

7. Vladimír Laube - stavební práce

Mezi Vodami 1560/33
143 50 Praha 4 – Modřany
info@laubekrby.cz, www.laubekrby.cz

8. Martin Pecina

Koželužská 108, 537 01 Chrudim
martin.pecina@seznam.cz

9. Kamnářství Pithard & Volech

Metyšova 922, 514 01 Jilemnice
piavo@c-box.cz, www.kamnapravo.cz

10. Bohdan Hrabec

Pod Senovou 46a, 787 01 Šumperk
 bohdan.hrabec@seznam.cz
 www.kamnarstvi-hrabec.cz

11. Vladimír Hejna

Chyšky 79, 398 53 Chyšky
 krby.hejna@seznam.cz, www.krbyhejna.cz

12. Sgrafito spol.s.r.o.

Ledenická 688
 370 06 České Budějovice - Srubec
 krby@sgrafito.cz, www.sgrafito.cz

13. Richard Kučera

Pod Sanatorkou 2508/1, 678 01 Blansko
 info@krbykucera.cz, www.krbykucera.cz

14. Krby Pelant s.r.o.

U Stadionu 1190, 434 01 Most
 info@krbypelant.cz, www.krbypelant.cz

15. Petr Sedlák

Rosovice 303, 263 01 Rosovice
 petr@kamnarstvi-sedlak.cz
 www.kamnarstvi-sedlak.cz

16. Jiří Jurčák

Na Gruntech 14, 763 11 Zlín – Lužkovice
 ☎ 777 733 337, jiri.jurcak@krby-kamna.com

17. Lubomír Smejkal

Veselý Žďár, 580 01 Havlíčkův Brod
 krby.smejkal@seznam.cz
 www.krby-kamna-smejkal.cz

18. David Jakubka

Teplice nad Bečvou 112, 753 01 Hranice
 kamnakrby@seznam.cz, www.kamnajakubka.cz

19. TECHNOKLIMA UH s.r.o.

Hradišská 95, 686 03 Staré Město
 krby@technoklima.cz, www.technoklima.cz

20. METAX KRBÝ s.r.o.

Náměstí 28. října 18, 602 00 Brno
 krby@krby-metax.cz, www.krby-metax.cz

21. Brabenec, spol. s r.o.

Pražská 199, 675 26 Želetava
 ☎ 568 455 238, 604 963 276
 prodejnbrno@brabenec.info
 www.brabenec.info
 www.zeletavska-kamna.cz

22. Kamnářství Milan Blaha

Příčná 140, 592 14 Nové Veselí
 ☎ 566 667 235, 602 786 353
 blaha-milan@seznam.cz, www.blahamilan.com

23. STAVEP Vaňha Pavel

Dolní novosadská 41/26, 770 12 Olomouc
 ☎ 585 751 810, 777 070 585
 info@krbyolomouc.cz, www.krbyolomouc.cz

24. Štěpán Jankovič

391 72 Sudoměřice u Bechyně 120
 ☎ 603 210 716, stepan.jankovic@seznam.cz
 www.kachlovakamna.kvalitne.cz

25. Jaromír Láznicka

Sokolovská 1, 586 01 Jihlava
 ☎ 604 244 218, kamna@laznicka.cz
 www.laznicka.cz

26. Jaromír Láznicka

Náměstí 178, 594 42 Měříň
 ☎ 773 575 255, kamna@laznicka.cz
 www.laznicka.cz

27. Kamnářství Jiří Mára

Jungmannova 535/7, 391 01 Sezimovo Ústí
 ☎ 724 251 744, info@kamnamara.cz
 www.kamnamara.cz

28. Kamnářství Maršík

K Háječku 224, 39701 Písek
 ☎ 776 158 414, marsikjan@seznam.cz
 www.krbymarsik.cz

29. Radek Peterka - kamnářství

K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 - Lhota
 ☎ 605 355 327, radekpeterka@volny.cz
 www.krby-peterka.com

30. Stavebnictví, kamnářství D+J Jan Vosecký

Michalská 318, 391 65 Bechyně
 ☎ 602 155 682, voseckyj@seznam.cz
 www.sporacek.cz

31. Centrum krbů - Jan Praus

Březovice 54, 508 01 Horice
 ☎ 603 293 711, info@centrumkrbu.cz
 www.centrumkrbu.cz

32. Jihočeské kamnářství – Jaroslav Prokop

Radětice 104, 391 65 Bechyně
 732 736 434, info@jihoceskekamnarstvi.cz
 www.jihoceskekamnarstvi.cz



krbY MetAx

**VZORKOVÁ PRODEJNA
METAX KRBY S.R.O**

Náměstí 28. října 1105/18
602 00 Brno
tel.: 516 431 093
krby@krby-metax.cz
www.krby-metax.cz

Obestavba krbové vložky
s povrchovou úpravou
„přírodní beton“.
Postavena v restauraci
Hotelu FAIRHOTEL Brno.



DAVID JAKUBKA

Teplíce nad Bečvou 112
753 01 Hranice
kamnakrby@seznam.cz
www.kamnajakubka.cz

Jedná se o akumulční
kachlová kamna
s vyhříváním ležením.
Kamna jsou osazena
topeništěm Brunner HKD
4.1 s tahovým systémem
MSS.



KRBYSTYLE, S.R.O.

Klicperova 10
150 00 Praha – Smíchov
kosar@krby-style.cz
www.krby-style.cz

Realizace
teplovzdušného krbu
s topeništěm Sparthern
Varia Bh - 3S, zakázková
výroba výdechové
mřížky, finální povrch
betonová stěrka.



KRBY PELANT S.R.O.

U Stadionu 1190
434 01 Most
+420 476 703 180
info@krbypelant.cz
www.krbypelant.cz

Moderní rohová
obestavba s bočně
prosklenou krbovou
vložkou Sparthern
doplněná o designovou
niku a masivní žulový
parapet stylu „noha“.

Kamnářovo ucho

aneb co vlastně posloucháme za kamny

František Škroup: Kde domov můj

Když jsme tentokrát hledali píseň vskutku národní, která by se co nejlépe hodila k tématu první republiky, většina z nás měla od začátku jasno. Jen kolega Blažek urputně trval na písni *Anči, sviť*, kterou si tak nějak spojuje se svým dětstvím, neboť mu ji halasně zpíval jeho dědeček, který často a rád vzpomínal na první republiku, ale také se ho poměrně často ptával: „*Čí ty vlastně jsi, Kadlíku?*“. O tom, že jsme nakonec vybrali Škroupův song, rozhodla citace rozhovoru drogového dealera a jeho klienta z filmu *Samotáři*, která jasně ukázala, že je tu jen jeden kandidát na píseň ryze národní: „*Počkej, počkej, nech to! To je skvělá muzika. Tyjo. Co to je za muziku? – To je státní hymna, ty vole. – No jo vlastně, státní*

hymna. No dyť, já jenom, že ji nehráli takhle dlouho instrumentálně, tak jsem na ni zapomněl...“ A bylo rozhodnuto. Tuhle písničku u nás prostě mají rádi úplně všichni. Ale znají také její příběh?

Poprvé zazněla 21. prosince 1834 ve Stavovském divadle při premiéře divadelního kusu *Fidlovačka* aneb *Žádný hněv a žádná rvačka*. Děj se odehrává na jarní slavnosti pražských ševců, zvané *Fidlovačka*, jejíž název je odvozen od ševcovského nástroje *fidlovačka*, který používali obuvníci k hlazení neboli „*fidlování*“ kůže.

A pak už to jede. Stará Mastlíková má neteř Lidušku. Tu miluje mlynářský chasník Jeník, syn ševce Kroutila. Rodiče nejsou lásce dětí nakloněni. Švec je vlastenec, Mastlíková se pakuje s Němci a má pro Lidušku onačejšího ženicha, koktavého barona Dudka, který vůbec neumí česky. Ten, jako správný kapitalista, se topí v dluzech a židovský lichvář Šiveles se s ním vůbec nemazlí. Dudek si navíc myslí na kuchařku staré Mastilové. Ta se ale intimně stýká s jakýmsi Ondřejem. Stíháte to sledovat? Tak dál, bude hůř. V temném zákoutí se má sejít kuchařka s baronem. Místo něj narazí na Ondřeje a omylem se s ním začne líbat. Když si uvědomí svůj omyl, prchá. Vzápětí přichází opilý dráb a chce se s Ondřejem také líbat. Následně se na scéně objevuje stará Mastlíková se dvěma sluhy a dohazovačem Kozelkou. Sexuální napětí se stupňuje. Než ale dojde k nekontrolovatelné explozi skupinového obcování každého s každým, na scéně se objevuje slepý houslista Mareš a zpívá *Kde domov můj*. To situaci zázračně zklidní, baron Dudek je zatčen, sionista Šiveles ostrouhá, všichni ostatní se usmiřují a je domluveno několik svateb. Hra končí pobídkou, aby se „*Češi hodně ženili, měli hodně dětí a vychovali z nich hodně a upřímné Čechy.*“

Jak už je to v odvětví pop music obvyklé, Škroup si při své tvorbě trochu zapytlačil v panském lese a inspiroval se při poslechu symfonie *Es dur* pro hoboje, klarinet, fagot a lesní roh K297, kterou nesložil nikdo menší než Wolfgang Amadeus Mozart. Ten už v roce 1787 moc dobře věděl, jak mu „*jeho Pražané rozumějí*“. A Češi jakbysmet.

Není divu, že když v roce 1918 nová republika hledala pracně svou první superstar, neměl Škroup a jeho píseň valného konkurenta. Aby jejím slovům v našem národním státě opravdu všichni rozuměli, musela být následně přeložena i do němčiny, maďarštiny, slovenštiny a latiny. Existuje-li její verze i v jidiš, se nám bohužel do závěrky nepodařilo ověřit.

grena[®] a.s.
grenaisol[®]
grenamat[®] AS

**Vermikulitová
izolace stěn a topeniště,
včetně stavby/obestavby
kamen a krbů**

Exkluzivní prodejce pro ČR:



EBK ERET BERNARD, s.r.o.
Sokolovská 2112 / 74c, 323 14 Pízeň, Czech Republic
tel./fax: +420 377 538 787, tel.: +420 377 534 515
mobil: +420 723 361 638
e-mail: info@ebk.cz www.ebk.cz



Umíme to vymyslet, nakreslit i postavit!...



Prokišova 3, 370 01 České Budějovice

Tel.: +420 777 907 766

E-mail: kamna.hanus@tiscali.cz

www.kamnahanus.cz



KAMNÁŘSTVÍ MARŠÍK

K Háječku 224, 39701 Písek

© 776 158 414, marsikjan@seznam.cz

www.krbymarsik.cz



SGRAFITO spol. s r.o.

www.sgrafito.cz

České Budějovice



Vladimír LAUBE – KRBÝ

www.laubekrby.cz



**KAMNÁŘSTVÍ
HRABEC**

Bohdan Hrabec

Pod Senovou 46a

787 01 Šumperk

bohdan.hrabec@seznam.cz

tel: 602 787 024

web: kamnarstvi-hrabec.cz



www.krbyhejna.cz

krby.hejna@gmail.com

© 775 288 027, 777 288 027



CENTRUM

KRBŮ a KAMEN

www.centrumkrbu.cz

Hořice - Březovice 54

tel.: 493 691 311



**Kamnářství
Tomáš Jíra**

KAMNA

KRBÝ

PECE

SPORÁKY

www.tomasjira.cz



Kamnářství Ladislav Koutecký

Krbý, kamna, sporáky, komíny...

Merklínská 14

Karlovy Vary - Sedlec

736 111 844, 602 111 844

www.3xk.cz

Profesionální kamnáři ze západních Čech.



**KRBÝ
PETERKA
KAMNÁŘSTVÍ**

K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 - Lhota

© 605 355 327

radekpeterka@volny.cz, www.krby-peterka.com



Müllerova vila, exteriér. Fotograf: Martin Polák, Muzeum hl. m. Prahy, 2000

Müllerova vila

Věčná inspirace

Text | Marta Jastrebnická
Foto | Martin Polák, Muzeum hl. m. Prahy, 2000

V tomto čísle se vydáme ještě za jedním architektonickým skvostem. Není divu, nová republika přinesla ve dvacátých letech novou prosperitu a obchodní úspěchy umožnily investovat do nové výstavby. Stavěly se moderní činžovní domy, školy, instituce, obchodní domy i celá města. Zlín se změnil v aglomeraci plnou funkcionalistické architektury. Mohli bychom pokračovat dál, ale jen na prostý výčet všech zajímavých staveb by nestačil celý článek. Museli jsme si vybrat jednu stavbu za všechny. A pěkně jsme se u toho pohádali. Ale vítěz může být jen jeden.



Müllerova vila, pracovna. Fotograf: Martin Polák, Muzeum hl. m. Prahy, 2000

Nejzajímavější a nejkrásnější díla vznikají, když se sejde šikovný a nápaditý odborník s vnímavým investorem. My jsme z období první republiky vybrali jedno opravdu mimořádné setkání, které vyústilo ve významné dílo moderní evropské architektury u nás - Müllerovu vilu, projektovanou slavným vídeňským architektem Adolfem Loosem. Vila je nejen příkladem výjimečné architektury, ale i příběhem své doby.

V roce 1928 úspěšný spolumajitel zavedené firmy, stavitel Dr. Müller, požádal plzeňského architekta Karla Lhotu a jeho prostřednictvím také známého vídeňského architekta Adolfa Loose, aby pro něho zpracovali projekt na stavbu vily. Pro svůj dům vybral parcelu v jedné z nejhezčích lokalit v Praze, na kraji města, s jedinečným výhledem na Pražský hrad a panoráma české krajiny. Zvenku vypadá vila jednoduše – hranol s nenápadnou fasádou. Ovšem uvnitř je prostor řešen velmi neotřele. Nejde o klasické členění domu, nejsou zde běžné úrovně jako přízemí, první patro atd. Byl navržen prostor s vý-

stižným názvem Raumplan, kdy se jednotlivé úrovně prolínají a prostory na sebe důvtipně navazují. Každá místnost má jinou světlou výšku a pokoje jsou propojeny schodišti.

Ústřední prostor vily tvoří obývací pokoj. Výškově zabírá dvě podlaží. Z něj je přístupná jídelna o půl patra výše. Adolf Loos kladl důraz především na interiér. Propojení vnitřního a vnějšího prostoru jej nijak výrazně nezajímalo. Všechno se přece odehrává uvnitř, kde se bydlí. Ostatně ani pozemek kolem domu není nijak rozlehlý, i když na něm byla založena krásná zahrada. V interiéru byly použity vysoce kvalitní materiály – mramor, mahagonové dřevo, opaxit a jiné. Architekt důsledně ovlivňoval i výběr nábytku, koberců, potahových látek tak, aby dílo bylo dokonalé.

Jak už to tak bývá, když vzniká výjimečné architektonické dílo, stavba i zařizování rozhodně jednoduché nebyly. Hned na začátku došlo k velkým průtahům se stavebním povolením, v průběhu stavby k mnoha vyostřeným diskuzím, změnám a navyšování rozpočtu,



Müllerova vila, vstupní chodba. Fotograf: Martin Polák, Muzeum hl. m. Prahy, 2000

posouvání termínu dokončení. Kdo někdy stavěl nebo opravoval, dovede si představit.

Nás samozřejmě zajímalo, jak se takový prostor vytápěl. Na začátku 20. století stále ještě převažuje lokální vytápění domů a bytů, ale postupně se v domech objevují kotelny a radiátory.

Abychom byli spravedliví, nejjednodušší systémy „ústředního“ vytápění, kde se kouř od topeniště rozvádí kanály pod podlahy místností, znali už staří Římané (hypocaustum). Takové horkovzdušné vytápění, kde se horký vzduch rozváděl přímo do místností, se používalo právě až do počátku 20. století, zejména ve veřejných budovách. Bývalo obvykle doplněné o ventilátory pro urychlení oběhu. Tím ovšem vznikaly velké tepelné ztráty, navíc takový

způsob vyžadoval prostorné, obvykle zděné šachty a proudící vzduch také stále vířil prach, což poněkud zastiňovalo i pozitivní skutečnost, že se vzduch v budově takto vyměňoval.

Od konce 19. století tento systém postupně nahradily systémy parní a teplovodní. Parní systémy měly sice vyšší účinnost, horké radiátory byly ale nebezpečné a musely se chránit před dotekem.

V Müllerově vile bylo samozřejmě zavedeno moderní ústřední vytápění. V technickém podlaží byla zřízena kotelna. Místnost se zachovala ve zcela původní podobě a s původním vybavením a je unikátní technickou památkou. Byly v ní osazeny dva kotle typu G 11 značky Strebel, jejich zázemí a manipulační nářadí. Kotle byly původně v černo-oranžové barev-



Müllerova vila, kotelna. Fotograf: Martin Polák, Muzeum hl. m. Prahy, 2000

né kombinaci. Pod podlahou je vybudován spodní odtah spalin do komína, umístěného ve zdi výtahového tělesa. S kotelnou bezprostředně sousedí prostor na topivo. Stěny a podlaha skladu topiva jsou vyspádovány ke dvěma nabíracím otvorům s výsuvnými kryty z ocelových plechů. Násypný otvor je zvenku u hlavního vstupu do vily důmyslně schovaný pod vyjímatelným květináčem v travertinovém obkladu.

V celém domě byla osazena tělesa ústředního topení, která nebyla nijak maskována ani zakrývána. Důvodem byla větší efektivita (zakrývání je spojeno s velkými tepelnými ztrátami). Adolf Loos navíc tvrdil, že radiátor patří k nábytku, je součástí interiéru a navrhl jejich nepřehlédnutelný červený nátěr. Přesto i v Müllerově vile některé radiátory skončily z estetických důvodů za elegantní mřížkou.

„ Již při stavbě si byli její majitelé vědomi, že nejde jen o velký a hezký dům, ale o opravdovou uměleckou a kulturní památku zvláštního druhu. „

Společný víceúrovňový prostor je na vytápění značně náročný. A podle slov architekta se musí horní prostor trochu přetopit, aby spodní teplo „neutíkalo“ nahoru. Proto jsou tělesa ústředního topení v horních patrech v mnoha případech zdvojená. Zdvojené radiátory najdeme i v obytném pokoji, protože zde

jsou umístěny v obložení a zároveň se jedná o velmi rozlehlý prostor. Ano, vytápění vily bylo nákladné. Přesto však panovala v domě chladnější teplota. Ze vzpomínek manželky Adolfa Loose Kláry Beckové je známo, že dle jejího mínění „byla v domě zima“. Lze se tedy dohadovat, že se jednalo o teplotu cca kolem 17 stupňů. Klára Becková mohla dům navštívit počátkem 30. let, tedy v nedávné době po dostavění domu. Dle jiných pamětníků byla zejména po 2. světové válce a po smrti pana Františka Müllera v roce 1951 v domě zima, samotná paní Müllerová totiž nemohla zajišťovat pravidelné vytápění na uspokojivou teplotu.

Ani bez krbů by to v novém moderním domě nebylo ono. Ve vile najdeme hned dva. Jeden v obytném pokoji a druhý v knihovně. Krb prostě patří i do domu s ústředním topením. Možná je v tomto případě škoda, že krby byly v domě umístěny spíše ze společenských a estetických důvodů a nepočítalo se s nimi jako s doplňkovým nebo alternativním vytápěním. Věříme, že v dnešní době by kombinace ústředního vytápění, moderních krbových vložek a případně kachlových kamen spolehlivě a bez přehnaných nákladů pěkně ohřála i takový prostor.

Kuchyňské kachlové sporáky jsou ve městech v této době již také pomalu na ústupu a přichází čas modernějších plynových a elektrických. Kuchyně vily byla po dokončení vybavena nejprve plynovým sporákem. Ale zhruba po třech měsících ho majitelka nechala nahradit sporákem elektrickým, neboť se bála plynových spotřebičů, což jak víme, se v tomto období často stávalo a někteří to tak máme dodnes.

V prádelně byl umístěn vyzdřený prádelní kotel na vyvárku s vloženou měděnou nádobou, vytápěný tuhým palivem. V sušárně a žehlárně najdete zajímavou vychytávku - plynové kohouty k připojení hadice přenosného plynového topidla, aby prádlo pěkně schlo i v zimním období.

Vila byla dokončena za dva roky. Rodina se nastěhovala a v prosinci 1930 zde již oslavil Adolf Loos s Müllerovými a přáteli své narozeniny. Dalo by se říct, konec dobrý, všechno dobré.

Bohužel v roce 1948 dochází v Československu ke komunistickému puči, který osud vily silně poznamenal. Stává se z ní tzv. „činžovní vila“, zůstává sice formálně ve vlastnictví majitelů, ti ji však nemohou

plně využívat. Přesto se ji stále snaží udržet v co nejlepším stavu. Vždyť již při stavbě si byli její majitelé vědomi, že nejde jen o velký a hezký dům, ale o opravdovou uměleckou a kulturní památku zvláštního druhu. Proto paní Milada Müllerová, i po vlastnění a tragické smrti svého muže v roce 1951, dbala na neporušenost budovy a jejího vnitřku. Když se vila stala majetkem státu, její část užívalo Uměleckoprůmyslové muzeum a další prostory dostalo k užívání Státní pedagogické nakladatelství. V roce 1962 soudní příkaz nařídil uvolnit další místnosti pro Národní galerii. Odvolání paní Müllerové bylo zamítnuto a k užívání jí byly ponechány jen pokoje pro služebnictvo.

V roce 1968 musela být pod nátlakem státu nejdůležitější část zařízení vily a sbírky obrazů prodána Uměleckoprůmyslovému muzeu a Národní galerii. V témže roce paní Milada Müllerová umírá a zbývající zařízení prodává dcera Eva. 15. října 1968 byla Müllerova vila prohlášena za kulturní památku, a aby byl paradox dokončen, od roku 1976 užíval vilu Ústav marxismu-leninismu ÚV KSČ.

Po roce 1989 přichází naděje pro vilu i její obdivovatele. Na základě restitučního zákona byla vila vrácena dceři původních majitelů, paní Evě Maternové, trvale žijící v zahraničí, která ji následně nabídla k prodeji. V lednu 1995 roku bylo schváleno odkoupení Müllerovy vily do vlastnictví hlavního města Prahy. Tento historický krok byl učiněn nejen na základě apelu světové odborné veřejnosti, ale také na základě doporučení Pražského grémia (sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního prostoru hl. m. Prahy). V roce 1996 vláda České republiky prohlásila vilu za Národní kulturní památku. Byla vypsána soutěž na rekonstrukci stavby a v roce 1998 byla zahájena obnova vily a jejího mobiliáře.

Díky tomu je vila od roku 2000 přístupná veřejnosti, vy ji můžete navštívit a nechat na sebe působit toto mimořádné dílo. Napsali jsme o něm jen to základní a kamnáři prominou, to nejhezčí se nachází opravdu mimo kotelnu a sklad topiva. Pokud chcete vědět a vidět víc, vypravte se do ní prostě na návštěvu. A manželku nebo přítelkyni s sebou vezměte raději až v době, kdy bude váš dům hotový a zařízený. Vyhněte se radikální změně svých vlastních stavebních plánů. Vila je prostě stále velmi inspirující.

Budova je veřejně přístupná a je ve správě Muzea hl. m. Prahy

Adresa: Nad Hradním vodojemem 14/642, 162 00 Praha 6 – Střešovice

Kontakt: tel. pokladna +420 224 312 012, e-mail: vila.muller@muzeumprahy.cz

Otevřeno: út, čt, so, ne 10 – 17 hodin. Pouze po předchozí rezervaci!

Kingfire Parat

Pohoda u plápolajícího ohně s minimálními nároky na prostor



Pokud hledáte topnou soustavu, která bude po technické a vizuální stránce dokonale sladěná, tak je tu Schiedel KINGFIRE Parat. Jde o prefabrikovaný komínový modul, jehož srdcem je integrovaná krbová vložka o výkonu 3-7 kW, který postačí pro pokrytí potřeb rodinného domu. Tento modul se instaluje do domu hotový, otestovaný přímo z výroby. Stačí jen pomocí jeřábu či hydraulické ruky osadit a za pár hodin můžete topit.

Extrémně rychlá montáž

Hlavním benefitem soustavy Schiedel Kingfire Parat je snadná a rychlá montáž. Krbová vložka se instaluje současně se stavbou komína unikátní montážní technologií Schiedel Parat: místo obvyklého montování po jedné tvárnici se instalují velké dílce vyráběné na míru stavby. Prefabrikáty se jednoduše překlápějí na sebe pomocí jeřábu. Tyto dílce jsou zpravidla vyráběny na výšku jednoho podlaží, ale lze získat až šestimetrové komponenty. Veškerá napojení kouřovodu jsou taktéž připravena v hotových prefabrikátech podle projektu.

Vysoká účinnost topného spotřebiče

Součástí komínového systému je krbová vložka s regulovatelným výkonem 3-7 kW, který vyhovuje požadavkům většiny běžných objektů a místností. Její účinnost je 80% a může být provozována nezávisle na přívodu vzduchu pro hoření, což je pro moderní utěsněné domy s větracími systémy výhodou. Sklo dvířek je omýváno přívodem sekundárního vzduchu, čímž nedochází k usazování nečistot na vnitřní straně dvířek. Patentovaná technologie osazení krbové vložky umožňuje kdykoli její snadnou výměnu bez velkých nákladů.

Krbový modul v novém designu

Rozměry celého systému výrazně šetří místo v dispozici domu a umožňují architektům a projektantům absolutní

svobodu při navrhování interiéru. Díky kompaktnímu tvaru (550x550x2940mm) se dá Kingfire Parat použít jako centrální designový prvek nebo jako funkční bytové příslušenství. Od letošního roku si zákazníci mohou vybrat ze tří nabízených typů designového řešení – od klasických šedých dvířek přes přímočarý design s černými skleněnými dvířky až po mírně zaoblená šedá dvířka, která umožní ještě větší užitek z ohně. Krbový modul se dá obezdít lavicemi k sezení, regály pro uložení dřeva nebo poličkami pro běžné dekorace. Zákazníci si mohou zvolit jako finální povrchovou úpravu omítku nebo keramický obklad, pro nadstřešní část se dá použít také standardní prefabrikovaný komínový plášť z vláknitého betonu.

Prestižní cena za design

Schiedel KINGFIRE Parat představuje nejen stavební prvek šetřící místo v dispozici, ale pro svůj atraktivní vzhled byl v loňském roce oceněn prestižní cenou REDDOT Award, která je jednou z nejuznávanějších designérských soutěží na světě.

Více informací naleznete na www.schiedel.cz

SCHIEDEL
Heating. Venting. Living.



CLASSICO S

Klasický design s šedými kovovými dvířky.

LINEARE S

Přímocarý design s plnými skleněnými černými dvířky.

RONDO S

Mírně zaoblená šedá dvířka pro ještě větší užitek z ohně.

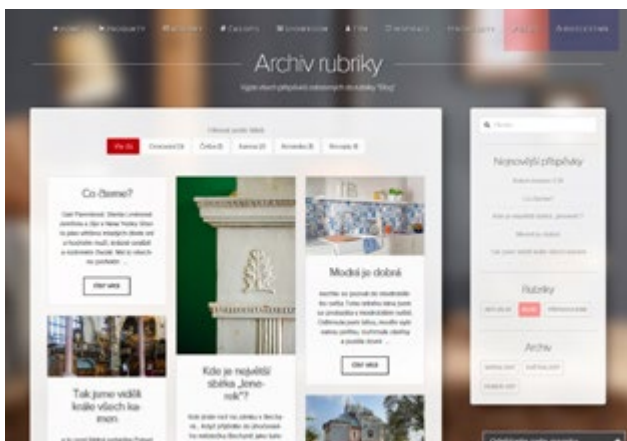
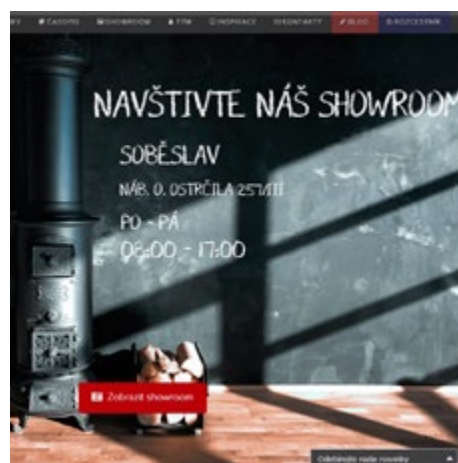


Kamnářství Petr Sedlák

Mírové náměstí 1551
263 01 Dobříš

+420 608 889 366

petr@kamnarstvi-sedlak.cz
www.kamnarstvi-sedlak.cz



Inspirujte se na www.kolem kamen.cz

**Co se do aktuálního čísla nevešlo,
najdete na našem blogu:**
<http://web.kolem-kamen.cz/category/blog/>

Přidejte se k nám
na Facebooku [[@KolemKamen](#)]
a Instagramu [[#kolem kamen](#)]



www.krby-style.cz

Klicperova 10
150 00 Praha – Smíchov
kosar@krby-style.cz
subrt@krby-style.cz

Co čteme za kamny?



Zdeněk Jirotka: SATURNIN

Málokdy se nám to takhle pěkně sejde. Tentokrát si vedle sebe položíme dvě knihy, které od sebe dělí drahně let, což je přesně ten rámec, který potřebujeme, když se věnujeme stému výročí české samostatnosti. Zdeněk Jirotka toho pravda mnoho nenapsal. Ale jak říká teta Kateřina, nemusí pršet, jen když kape. A v případě románu Saturnin to byl cákanec, jaký mu dodnes mnohý grafoman může jen závidět. Kniha vyšla poprvé v roce 1942, ale její děj se obrací, možná i díky kruté realitě války, do sladkých časů první republiky, ve kterých pražský elegán Jiří Oulický po boku svého sluhy Saturnina prožívá nespočetná dobrodružství. Je při nich doprovázen šílenou tetou Kateřinou a jejím poněkud prostoduchým synem Miloušem, cynicky sarkastickým doktorem Vlachem, krásnou dívkou Barborou a dědečkem, milovníkem elektrifikace.

Ta kniha si získala srdce všech a ve svých knihovničkách a na nočních stolcích ji mívají i jindy zapřísáhlí odpůrci krásné literatury. Je jednoduchá, její děj je nejspíš předvídatelný, ale je jak teplý vlněný pléd, do kterého se v mrazivých časech totalit i rodících se demokracií tulivě balily celé generace českých čtenářů. V roce 2009 vyhrála celkem s přehledem i anketu Kniha mého srdce. Svůj podíl na tom má možná nejen kniha sama, ale i geniální filmové zpracování Jiřího Věřčáka z roku 1994, ve kterém se role Saturnina brilantně ujal Oldřich Vízner.



Miroslav Macek: SATURNIN SE VRACÍ

To, že se po více jak sedmdesáti letech ujme pokračování slavné Jirotkovy knihy vyhlášený politik Miroslav Macek, v nás zprvu vyvolávalo jistou nedůvěru. Kolem pokračování Saturninových příběhů jsme opatrně kroužili a přibližovali se k němu s nedůvěrou a s odvrácenou tváří, tak jako kdysi všichni příbuzní, které teta Kateřina obdarovala kostkou mýdla, již vyrobil její muž, strýc František, drogist, chemik a člověk veskrze explosivní.

Jak se posléze ukázalo, naše obavy byly liché. Miroslav Macek zaplul do příběhu jako starý kocour do tisíckrát vyprášeného kožichu. Pravděpodobně vědom si toho, že „mladý může, starý musí“. Vytvořil sice samostatnou knihu, ale v podstatě doplnil chybějící místa v příběhu s takovou bravurou, že jsme chvílemi ztráceli orientaci a nebyli si jisti, zda čteme knihu první či druhou. Opět nás obklopili důvěrně známí hrdinové, vrátili jsme se na stará místa. Jen teta Kateřina je po výhodném sňatku doprovázena novým strýcem Františkem.

Obecnou platnost nesmrtelných příběhů jsme si uvědomili obzvláště silně v okamžiku, kdy je na jednom z výletů celá společnost uvězněna v hladomorně s poetickým názvem Růžová zahrádka, ze které člověku zbývá jen jediná úniková cesta. Ta na nebesa. Buď smrtí hladem, nebo po skoku z kamenného útesu do hlubiny. Doktor Vlach v tuto chvíli lakonicky poznamenává, že „co se týká dnešních cest úniku před daňmi a poplatky, zbývají v podstatě jen ty samé.“ Ujedněte a čtěte, je to povznášející.



Víte, že...

Celosvětově používaná stupnice tvrdosti tužek vznikla v Českých Budějovicích. Jako první na světě zavedla společnost KOH-I-NOOR HARDTMUTH v roce 1889 gradační škálu, která v současnosti pamatuje na 20 tvrdostí tuh, gradací. Velice brzy tuto škálu převzaly i ostatní výrobci grafitových tužek. Do té doby se stupeň tvrdosti grafitových jader vyznačoval arabskými číslicemi od 1 do 6.

Historicky používaná známá výrobní značka „HB“ byla odvozena od označení tužek „Hardtmuth'sche Bleistifte“ s vyznačením výrobce Hardtmuth-Budweiss. Počáteční písmena H a B se stále opakovala, až se vžilo zkrácené označení HB. Tak vznikla písmenová značka výrobce, která pak byla ražena do dřeva tužek k rozeznání od jiných konkurenčních výrobců, jak bylo v té době obvyklé u levnějších druhů tužek bez lakového dřeva.

V příštím čísle se vydáme daleko. Ale opravdu hodně daleko. Ne že bychom letěli s Elonem Muskem na Mars, tak daleko ještě nejsme. Vypravíme se do země vycházejícího slunce, kam nás zavede naše letní téma – krbová kamna. Japonci už před lety objevili bavorská litinová kamna Iron Dog. A stala se u nich opravdovým fenoménem. Topí v nich, vaří na nich a my jsme se rozhodli trochu prozkoumat, jak to má tato Evropě vzdálená a exotická kultura s topením. Poučení četbou Murakamiho a sledováním Kurasowových filmů, měli jsme pocit, že jsme na cestu dobře připraveni. Poměrně zažitá představa, že v Japonsku mají dnes už všechno jen na dálkové ovládání, vzala při naší cestě poměrně rychle za své. Musíme přiznat, že jsme zažili kulturní šok. A musíme taky přiznat, že nebyl vůbec nepříjemný.

Našli jsme zemi plnou milých lidí, zemi, kde platí pevná pravidla (jak říkala Růžena: „*Možná je tohle konečně ta země, kde zítra již znamená včera!*“). Zažili jsme divoký tajfun i rodinné grilování. Našli jsme zemi plnou Iron Dogů, přivezli si inspiraci na japonský gastrovíkend a spoustu zajímavých nápadů do letního čísla. Tak se těšte!



KRBY-KAMNA-TURÝNA

OHEŇ V DOBRÝCH RUKOU

specialista pro stavbu krbů a kamen | široká nabídka od prestižních výrobců
kamenná prodejna s více než 111 vzorky
komplexní služby od návrhu až po realizaci | důvěryhodné reference

www.krby-turyna.cz | ☎ 723 174 928

PremiumEdition

270 ° pohled do ohně bez hranic

Premium A-U-70h

úhel pohledu budoucnosti

- Žádný rám vám nebrání ve výhledu
- skryté madlo
- masivní ocelový rám ve standardním provedení
- vylepšené spalování snižuje znečištění skla
- perfektní spalování díky vylepšenému přívodu vzduchu
- patentovaná technologie snadného čištění dvířek
- **Volitelně:** elektrický posuv dvířek, spalovací automatika, modul pro sekundární přívod vzduchu

